

SAMEN AAN DE SLAG

Bestuursakkoord rijk en gemeenten

4 juni 2007

SAMEN AAN DE SLAG

Vertrouwen ligt aan de basis van een goed functionerende samenleving: vertrouwen van burgers in elkaar, vertrouwen van de burger in de overheid en vertrouwen tussen de overheden onderling. Het is de gezamenlijke ambitie van het kabinet en de Nederlandse gemeenten om al deze vormen van vertrouwen te versterken. Een waardevolle democratie, een verbindend bestuur en een dienende overheid zijn hierbij voorwaarden. Altijd staat de burger centraal.

Burgers spreken niet één van de overheden aan, maar erkennen slechts dé overheid. Gemeenten en kabinet gaan bestuur en beleid dicht bij de burger brengen. Wat decentraal kan moet gedecentraliseerd worden. Zo staat het al in de Code Interbestuurlijke Verhoudingen (januari 2005). Decentralisatie is een brede beleidsinhoudelijke en bestuurlijke afweging over de vraag hoe en op welk bestuurlijk niveau een aantal maatschappelijk problemen het beste op te lossen is.

Kabinet en gemeenten bouwen voort op de omgangsregels die in de Code zijn afgesproken, zoals verruiming van bestuurlijke en financiële decentrale beleidsvrijheid en vermindering van centrale regels, van gedetailleerd medebewind, van specifieke uitkeringen, verticaal toezicht en administratieve lasten. Met dit akkoord maken we dit concreet. Op die manier geven we invulling aan een dienende overheid, een overheid die de burgers centraal stelt.

Het uitgangspunt om bestuur en burger zo dicht mogelijk bij de burger te brengen geldt ook de vierde bestuurslaag, de Europese Unie. Een groeiend deel van de verantwoordelijkheid voor uitvoering en naleving van Europese regels ligt in handen van gemeenten en provincies. Bovendien worden publieke voorzieningen op lokaal en provinciaal niveau door Europese marktregels geraakt. Binnen de Nederlandse bestuurlijke verhoudingen zijn gemeenten en provincies zelf verantwoordelijk voor de verplichting tot naleving van Europees recht. Hier ligt echter ook een wezenlijk belang van het rijk, omdat het rijk door de Europese Unie kan worden aangesproken op de gevolgen van onvoldoende naleving van Europese regels door medeoverheden. Het is de ambitie van rijk en gemeenten om een effectiever Europees bestuur op basis van subsidiariteit te bewerkstelligen. Feitelijk komen subsidiariteit en decentralisatie op hetzelfde neer: bestuur en beleid zo dicht mogelijk bij de burger. Gemeenten en rijk werken samen om deze ambitie realiseren.

In haar eerste periodieke beschouwing over de interbestuurlijke verhoudingen (november 2006) stelt de Raad van State dat een besef van gemeenschappelijkheid de dagelijkse praktijk van het openbaar bestuur juist die innerlijke samenhang geeft, die door de burgers wordt verlangd van de overheid. Kom tot een gemeenschappelijke inhoudelijke agenda; dat was één van de aanbevelingen. De verschillende overheden weten zo waar ze ten opzichte van elkaar inhoudelijk aan toe zijn.

Dit bestuursakkoord geeft invulling aan het advies van de Raad van State waar het gaat om de relatie tussen rijk en gemeenten. Het bevat de inhoudelijke agenda waarmee rijk en gemeenten de komende jaren samen willen werken aan één effectieve overheid in dienst van de burger.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE
ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES,

DE VOORZITTER VAN DE VERENIGING VAN
NEDERLANDSE GEMEENTEN,

Mevrouw dr. G. ter Horst

De heer drs. W.J. Deetman

DE MINISTER VAN FINANCIËN,

De heer drs. W.J. Bos

DE STAATSSECRETARIS VAN
BINNENLANDSE ZAKEN EN
KONINKRIJKSRELATIES,

Mevrouw drs. A.Th. B. Bijleveld-Schouten

INHOUDSOPGAVE

Hoofdstuk 1. Samenwerking tussen de overheden	1
1.1 Slagvaardige en krachtige gemeenten	1
1.1.1 Decentralisatie en versterking gemeentelijke autonomie	
1.1.2 Bestuurskracht van en samenwerking tussen gemeenten	
1.1.3 Bestuurlijke drukte	
1.1.4 Interbestuurlijk Toezicht	
1.2 De dienstbare overheid	6
1.2.1 De elektronische overheid en reductie van administratieve lasten	
1.2.1.1 Minder administratieve lasten voor burgers en bedrijven	
1.2.1.2 De inzet van e-overheid	
1.2.2 Een dienstbare en kwalitatief sterke overheid	
1.3 Financiële verhoudingen	11
Hoofdstuk 2. Samenwerken aan maatschappelijke resultaten	13
2.1 Veiligheid	13
2.2 Jeugd en Gezin	14
2.3 Wonen, wijken en integratie	16
2.4 Participatie, armoedebeleid en schuldhulpverlening	17
2.5 Maatschappelijke ondersteuning	18
2.6 Onderwijs	18
2.7 Overig	20
Hoofdstuk 3. Bijlagen (integraal onderdeel van het bestuursakkoord)	21
Bijlage 3.1 Overzicht van specifieke uitkeringen	22
Bijlage 3.2 A Afspraken financiële verhouding	28
3.2 B Netteren van specifieke uitkeringen	31
3.3 C Ontwikkeling accres gemeentefonds 2008 - 2011	38
Bijlage 3.3 Uitwerking afspraken Veiligheid	39
Bijlage 3.4 Deelakkoord Participatie SZW – VNG	44

Hoofdstuk 1.

SAMENWERKING TUSSEN DE OVERHEDEN

Dit bestuursakkoord bevat afspraken tussen rijk en gemeenten over het behalen van maatschappelijke resultaten op een aantal terreinen. Decentralisatie, het terugdringen van bestuurlijke drukte, het versterken van de bestuurskracht van gemeenten en voldoende financiële armslag van gemeenten zijn daarvoor nodig. In dit bestuursakkoord worden eerste stappen op dit punt gezet, maar er is meer nodig.

Interbestuurlijke taskforce

Een interbestuurlijke taskforce van topambtenaren van rijk, provincies en gemeenten zal vanuit de verschillende inhoudelijke opgaven de benodigde acties op een aantal nader te bepalen terreinen verder uitwerken. Deze taskforce zal bij haar werkzaamheden het komende advies van de VNG-commissie Van Aartsen betrekken. De Interbestuurlijke Taskforce wordt gevraagd binnen een half jaar nadat de bestuursakkoorden met de gemeenten en de provincies gesloten zijn, te adviseren aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de betrokken bewindspersonen.

1.1 SLAGVAARDIGE EN KRACHTIGE GEMEENTEN

1.1.1 Decentralisatie en versterking gemeentelijke autonomie

Voor een democratische, verbindende en duurzame samenleving is een slagvaardige overheid van groot belang. Krachtige gemeenten zijn daarin de basis, zij zijn bij uitstek de bestuurslaag waar maatschappelijke vraagstukken zich manifesteren. Door gemeenten meer beleidsruimte te geven, bevoegdheden te decentraliseren en het aantal specifieke uitkeringen te verminderen worden gemeenten de instrumenten gegeven die nodig zijn om die duurzame samenleving te bouwen.

De visie van het kabinet en gemeenten op decentraliseren gaat uit van het gezamenlijk oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Gezamenlijk slaat hier primair op kabinet, gemeenten en provincies, maar ook op burgers en maatschappelijke organisaties, waarmee het gesprek wordt aangegaan. Decentralisatie is daarmee een brede beleidsinhoudelijke en bestuurlijke afweging over de vraag hoe een aantal maatschappelijk problemen het beste op te lossen is. Decentralisatie houdt de duidelijke opdracht in om primair te bezien of het maatschappelijke probleem kan worden opgelost door een decentrale bestuurlijke inrichting, waarbij het bestuur zo dicht mogelijk bij de burger wordt gebracht. In het coalitieakkoord is afgesproken de decentralisatie van taken en bevoegdheden naar en zelfstandigheid van gemeenten en provincies met kracht te bevorderen. De kabinetsdoelstelling om de helft van de specifieke uitkeringen generiek te maken past daarin.

In hoofdstuk 2 wordt per vakgebied aangegeven welke taken en bevoegdheden gedecentraliseerd worden en op welke termijn. De interbestuurlijke taskforce krijgt de opdracht een en ander in samenhang met het verminderen van bestuurlijke drukte en het vergroten van de benodigde bestuurskracht, verder uit te werken. De in hoofdstuk 2 opgenomen voorstellen zijn tot stand gekomen door het onderzoeken van de mogelijkheden om op de beleidsterreinen tot overheveling van de middelen te komen. Uitgangspunt daarvoor is dat er ook gewerkt wordt aan een sturingsarrangement dat past bij generieke financiering. Om de departementen hierin tegemoet te komen wordt door BZK gewerkt aan een wetwijziging waarmee de decentralisatie-uitkering in het Gemeentefonds wordt geïntroduceerd. Hierdoor wordt het mogelijk afwijkende verdeelregimes in het Gemeentefonds te introduceren en kan jaarlijkse bijstelling van de middelen plaatsvinden.

Naast de in hoofdstuk 2 genoemde meer politieke beleidsthema's is er een grote categorie uitkeringen van wat kleinere omvang met als doel stimulering, innovatie of experimenteren met nieuw beleid. Deze categorie loopt voor een belangrijk deel af of kan worden overgeheveld naar de algemene middelen. Voor zover het in de toekomst opportuun is om dergelijke regelingen (onder de € 10 mln.) in het leven te roepen, worden deze kleine uitkeringen per departement in één verzameluitkering op de departementale begroting gebundeld. Daaraan zijn minimale lasten voor de ontvangende gemeenten verbonden.

In bijlage 3.1 is een overzicht van alle specifieke uitkeringen opgenomen. Daarin staat per uitkering vermeld of en op welke wijze wordt gedecentraliseerd.

1.1.2 Bestuurskracht van en samenwerking tussen gemeenten

De komende kabinetsperiode zal geïnvesteerd worden in het versterken van de bestuurskracht van gemeenten.

1. Gemeenten krijgen daarbij de instrumenten die zij nodig hebben, door decentralisatie en het verruimen van beleidsvrijheid.
2. Gemeenten werken actief aan het vergroten van hun slagvaardigheid en kwaliteit bijvoorbeeld door benchmarking, samenwerking met andere gemeenten of herindelingen.
3. Gemeenten krijgen de tijd en ruimte zich te concentreren op het behalen van maatschappelijke resultaten door een rijksoverheid die zijn uiterste best doet het bestuurlijk eenvoudig te houden en actief bestuurlijke drukte te bestrijden.

De overheden onderschrijven dat de decentralisatieambities van het huidige kabinet bestuurkrachtige gemeenten vereisen om een doelmatige en doeltreffende taakuitoefening te kunnen garanderen. Het rijk zal daarom trajecten bij gemeenten die gericht zijn op het vergroten van de bestuurskracht faciliteren:

- Een decentralisatie-impuls vraagt van gemeenten dat zij zicht hebben op hun bestuurskracht. Met verschillende instrumenten zoals ook bestuurskrachtonderzoeken kan de bestuurskracht van gemeenten inzichtelijk worden gemaakt. Rijk en gemeenten komen overeen dat over de toepassing van dergelijke instrumenten afspraken worden gemaakt.
- Herindelingen zijn een mogelijkheid om de bestuurskracht van gemeenten te versterken. Rijk en gemeenten komen overeen dat, met medeneming van het op korte termijn te verwachten advies van de VNG-commissie Van Aartsen, gezamenlijk een nieuw beleidskader wordt geformuleerd dat ter behandeling aan

de Tweede Kamer wordt voorgelegd.

- Onzekerheid over de financiële positie van nieuwe gemeenten kan een belangrijke reden zijn waarom gemeenten de stap naar schaalvergroting niet maken. Rijk en gemeenten komen overeen dat onderzocht wordt hoe gemeenten kunnen worden geholpen om de stap naar herindeling of vergaande samenwerkingsvormen te verkleinen.

Regionale Samenwerking

Samenwerking van gemeenten is van alle tijden en is ook een belangrijke mogelijkheid om de bestuurskracht van gemeenten te versterken. Gemeenten krijgen daarom de ruimte en de mogelijkheden om samen te kunnen werken waar zij dit nodig achten. Mede op basis van het advies van de VNG-commissie Van Aartsen en de voorstellen van de interbestuurlijke taskforce verkennen rijk en gemeenten gezamenlijk of en zo ja op welke manier de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) herzien moet worden om zo de praktijk van intergemeentelijke samenwerking te vergemakkelijken. Hierbij zal tevens gebruik worden gemaakt van een VNG-onderzoek naar knelpunten rond de Wgr die zich in de praktijk voordoen.

Differentiatie

De interbestuurlijke taskforce zal onderzoeken of en in welke mate het bij de realisatie van de decentralisatieambities van een aantal taken noodzakelijk en/of gewenst is dat gemeenten in de uitvoering van die taken van elkaar verschillen. Ook hierbij worden de adviezen van de commissie van Aartsen betrokken. Het verdeelvraagstuk dat hierbij mogelijk kan ontstaan, kan ondervangen worden in het Gemeentefonds, door het invoeren van een centrumgemeente-uitkering. De wijze waarop een centrumgemeente aan zijn verplichtingen moet voldoen kan in wet- en regelgeving worden vastgelegd, waarbij bijvoorbeeld ook vastligt op welke wijze een 'randgemeente' controle kan uitoefenen op de taakuitoefening door de centrumgemeente.

Wgr-plus

Om de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) per 1 juli 2008 in werking te doen treden is aanvaarding van de Invoeringswet Wro door de Tweede Kamer direct na de zomer van 2007 noodzakelijk. VNG en IPO delen de noodzaak van invoering in 2008 vanwege het onderdeel grondexploitatiewet.

Vanwege de door de Tweede Kamer aangenomen motie op dit onderwerp worden er voor wat betreft de Invoeringswet Wro tussen rijk, gemeenten en provincies de volgende afspraken gemaakt:

- Handhaven van de bepaling van een verplichte intergemeentelijke structuurvisie (artikel 5.1).
- Handhaven van de bepaling in de Invoeringswet die de overdracht op vrijwillige basis van gemeentelijke bevoegdheden naar de regio mogelijk maakt (artikel 5.2). Dit houdt in dat indien gemeenteraden van inliggende gemeenten daartoe besluiten, de regio de bevoegdheid krijgt met betrekking tot het bestemmingsplan, projectbesluit, coördinatie van vergunningen en andere bevoegdheden zoals grondexploitatie.
- De bepalingen in de Invoeringswet over de verplichte overdracht/delegatie van provinciale bevoegdheden naar de regio vervangen door een vrijwillige overdracht/delegatie van provinciale bevoegdheden naar de regio (artikel 5.4 wordt een kan-bepaling).

- Schrappen van de bepalingen over de verplichte overdracht/delegatie van provinciale coördinatieregeling voor projecten respectievelijk van provinciale aanwijzing (artikelen 5.3 en 5.5).
- In de nota naar aanleiding van het verslag wordt vermeld dat de minister van VROM, voor zover deze dat vanuit het nationale belang noodzakelijk acht, gebruik zal maken van zijn interventiemogelijkheden om een individuele gemeente die zich niet houdt aan het overeengekomen regionale beleid, te corrigeren.
- Tevens wordt in de nota naar aanleiding van het verslag vermeld dat de aangekondigde evaluatie van de WGR plus wetgeving wordt vervroegd van 2011 naar 2009.
- Op grond van het overgangsrecht behouden de regionale structuurplannen het rechtsgevolg dat zij voor het tijdstip van inwerkingtreding van de Wro hadden, tot de geldigheidstermijn daarvan is verstreken. Ze worden ook aangemerkt als structuurvisies op grond van de nieuwe Wro. Dat geldt ook voor de juridisch bindende elementen in de huidige regionale structuurplannen over de locatie van projecten of voorzieningen van regionaal belang.
- In het overgangsrecht wordt de bepaling opgenomen dat een geldend regionaal structuurplan voor de toepassing van de Wro gelijk wordt gesteld met een provinciale structuurvisie.

Europese bestuurskracht van gemeenten, in samenwerking met het rijk

Gemeenten zijn er zelf verantwoordelijk voor dat zij Europa-proof zijn. Hier ligt echter ook een wezenlijk belang en een taak voor het rijk, omdat het rijk wordt aangesproken door de EU in geval van niet-naleving van Europees recht door gemeenten. Gemeenten en provincies kunnen er op hun beurt hinder van ondervinden als EU-regels niet tijdig door het rijk in Nederlandse regelgeving wordt geïmplementeerd. In de nieuwe wet ter bevordering van de naleving van Europese regels door medeoverheden moet evenwicht tussen deze beide belangen worden gecreëerd. Daarnaast is het van belang dat het rijk structureel een bijdrage blijft leveren aan het in standhouden van voorwaarden voor het Europa-proof zijn van gemeenten. Het gaat dan vooral om de tijdige en volledige beschikbaarstelling van voor gemeenten relevante EU-informatie en aan het verder structureel en langjarig uitbouwen van een gezamenlijk arrangement zoals het Kenniscentrum Europees recht en beleid voor decentrale overheden.

In aanvulling op het bovenstaande maken kabinet en gemeenten de volgende afspraken over de Europese Unie:

- de verdere uitwerking en invulling van de afspraken over een goede impactanalyse van de decentrale gevolgen in een vroegtijdig stadium van Europese beleidsvoorstellen en het betrekken van decentrale overheden bij de Nederlandse besluitvorming in de Europese Unie worden in een actieplan vastgelegd;
- het rijk zal artikel 2 van de Financiële-verhoudingswet toepassen op nieuw Europees beleid om met de gemeenten en provincies te bezien of er sprake is van financiële consequenties en op welke wijze die (kunnen) worden gedekt;
- voor prioritaire Europese dossiers als de Dienstenrichtlijn wordt een uitgewerkt implementatietraject afgesproken, waarbij door het rijk een duidelijke interdepartementale coördinatie wordt verzorgd;
- de VNG wordt intensief betrokken bij de discussie en standpuntbepaling over de verenigbaarheid van publieke dienstverlening en interne marktregels;

- twee keer per jaar wordt de voortgang van de afspraken in het bestuursakkoord alsmede andere Europese ontwikkelingen geagendeerd in een bestuurlijk overleg met de staatssecretaris van Europese Zaken en de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

1.1.3 Bestuurlijke drukte

Uit de analyses van bestuurlijke drukte die de afgelopen jaren verschenen zijn, komt keer op keer naar voren dat met bestuurlijke drukte de slagkracht van de overheid als geheel wordt ondermijnd. Bovendien is in teveel situaties niet duidelijk wie er uiteindelijk over gaat, waardoor ook de aanspreekbaarheid van het bestuur wordt verminderd.

Het verminderen van bestuurlijke drukte is bij uitstek een opgave waar het rijk, provincies en gemeenten gezamenlijk voor gesteld staan. Vanuit dit besef maken rijk en gemeenten de volgende afspraken:

- In het Coalitieakkoord is afgesproken dat op een aantal beleidsterreinen zal worden bekeken of daar het aantal betrokken bestuurslagen kan worden teruggebracht tot twee. De interbestuurlijke taskforce krijgt de opdracht op een aantal domeinen in samenhang met de beoogde decentralisatie en versterking van bestuurskracht binnen een half jaar met nadere voorstellen te komen.
- Op lokaal niveau kan bestuurlijke drukte ontstaan in gevallen waar gemeenten wel worden geacht de regie te voeren, maar wanneer ze hiervoor niet voldoende zijn toegerust. Rijk en gemeenten onderzoeken op vier terreinen - brede scholen, 0- tot 4-jarigen, sport en participatie - op welke manier de lokale regierol kan worden versterkt.

1.1.4 Interbestuurlijk toezicht

Goede interbestuurlijke verhoudingen zijn gebaseerd op wederzijds vertrouwen. Als het rijk gemeenten of provincies in medebewind roept, moet zij terughoudend zijn in het gebruik van verantwoording en toezicht. In vervolg op de aanbevelingen van de Bestuurlijke werkgroep Alders en de doorlichting van het interbestuurlijk toezicht door de Commissie Oosting worden afspraken gemaakt over het verder terugdringen van het aantal specifieke interbestuurlijke toezichtarrangementen en het mogelijk decentraliseren van rijkstoezichttaken. Daarbij blijven de volgende uitgangspunten van het advies van Alders, bevestigd in het kabinetsstandpunt, gelden:

- uitgangspunt bij toezicht zijn de horizontale verantwoordingsmechanismen; er moet in alle gevallen rekening worden gehouden met de eigen verantwoordelijkheid van de betreffende overheid, het daar plaatsvindende democratisch proces en het vertrouwen daarin;
- per beleidsterrein heeft in beginsel maar één bestuurslaag – rijk of provincie – een interveniërende, specifiek interbestuurlijk toezichthoudende taak;
- specifiek interbestuurlijk toezicht is slechts legitiem als er sprake is van het bewaken van een hoger belang, het voorkomen van afwentelgedrag op andere overheden, en het voorkomen van patstellingen, belangenverstrengeling en het vermijden van conflict van belangen tussen overheden;
- de toezichtlast wordt zoveel mogelijk beperkt door de informatiehuishouding te stroomlijnen en zoveel mogelijk gebruik te maken van bestaande informatie.

Het rijk ontwikkelt samen met VNG en IPO een plan van aanpak om horizontale controle- en verantwoordingsmechanismen te versterken ten einde (de intensiteit van) verticaal toezicht te verminderen.

In het verlengde van het streven interbestuurlijk toezicht te verminderen, spreken rijk en gemeenten een reductie van het aantal beleidsmonitoren af met minimaal 25% (van 292 nu naar hooguit 219 in 2011).

1.2 DE DIENSTBARE OVERHEID

1.2.1 De elektronische Overheid en reductie van administratieve lasten

De dienstbare overheid is een slagvaardige organisatie die burgers en bedrijven centraal stelt en kwaliteit levert. Deze dienstbare overheid werkt vanuit vertrouwen en verdient vertrouwen en respect door een hoog niveau van dienstverlening. Om die hoogwaardige dienstverlening te realiseren werken rijksoverheid en gemeenten samen twee programma's uit. Een programma gericht op de vermindering van administratieve lasten voor burgers en bedrijven (minimaal 25% minder administratieve lasten) en een programma gericht op de inzet van de elektronische overheid.

1.2.1.1 Minder administratieve lasten voor burgers en bedrijven

Een merkbare vermindering van administratieve lasten en regeldruk voor burgers en bedrijven is voor de komende jaren een ambitie van het rijk én de gemeenten. In het coalitieakkoord heeft het kabinet aangegeven te willen streven naar een reductie van administratieve lasten van 25% voor het rijk en binnen de gemeenten. Om deze ambities te realiseren zullen zowel op rijksniveau als binnen gemeenten concrete acties in gang worden gezet.

Op rijksniveau wordt door het kabinet concreet invulling gegeven aan een programma voor de verbetering van de dienstverlening en de vermindering van regeldruk voor burgers (onder regie van de Staatssecretaris van BZK) en voor bedrijven (onder regie van de Staatssecretarissen van Economische Zaken en Financiën). In deze programma's staat de merkbaarheid van maatregelen voor burgers en bedrijven centraal. Het kabinet zet in op maatregelen voor die regels waar burgers en bedrijven de meeste hinder ondervinden. Vanuit het rijk is er tevens actieve betrokkenheid om op internationaal niveau resultaten te boeken. De Europese Commissie heeft recent een ambitieus actieprogramma ontwikkeld voor de aanpak van AL uit Europa. De Commissie wil per 2012 25% van de AL reduceren uit Europese regels, zoals die door de lidstaten worden geïmplementeerd. Vanuit het rijk zal de voortgang van deze plannen nadrukkelijk worden gevolgd en zal ook voortdurend druk worden uitgeoefend om de, vanuit Nederlands perspectief, minst belastende resultaten te bereiken.

Gemeenten en rijk zullen verder uitvoering geven aan het Uitvoeringsprogramma Vermindering Regeldruk. De VNG zal alle modelverordeningen doorlichten met het oogmerk de regeldruk veroorzakende bepalingen te schrappen dan wel te vereenvoudigen. Het rijk zal individuele gemeenten ondersteunen bij het doorlichten van de eigen wet- en

regelgeving en het opstellen van een verbeterplan, het rijk zorgt voor een overzicht van alle administratieve lasten voor burgers en bedrijven met als ijkpunt ultimo 2006 en zal met voorrang medebewindwetgeving aanpassen die gemeenten belemmert de administratieve lasten te verminderen. Immers, het overgrote deel, voor burgers 94%, van de gemeentelijke administratieve lasten komt voort uit medebewindwetgeving. Om de administratieve lasten te verminderen worden tevens een aantal concrete afspraken gemaakt over aan te pakken knelpunten. Zo wordt de dienstverlening verbeterd (rijk en gemeenten scoren minimaal een 7 op de kwaliteit van overheidsdienstverlening aan burgers), krijgen burgers en bedrijven beter inzicht in hun rechten- en plichten en vereenvoudigen rijk en gemeenten hun vergunningen. Daarnaast spannen rijk en gemeenten zich in om helder te communiceren naar burgers en bedrijven.

Vermindering van door gemeenten veroorzaakte administratieve lasten voor burgers en bedrijven met minimaal 25%

De gemeenten zullen uitvoering geven aan de afspraken die zijn gemaakt in het Uitvoeringsprogramma Vermindering Regeldruk (december 2006). Gemeenten streven naar een reële afname van de administratieve lastendruk voor burgers en bedrijven met minimaal 25%. Concreet houdt dit in dat:

- de VNG voor ultimo 2007 alle modelverordeningen doorlicht met het oogmerk regeldruk veroorzakende bepalingen te schrappen dan wel te vereenvoudigen; de nieuwe modelverordeningen worden modulair opgebouwd en gekoppeld aan digitale aanvraagformulieren; en
- voor 1 oktober 2007 de VNG samen met het rijk een groep van ca. 20 gemeenten selecteert die samen de voorhoede vormen – en die kennis ook actief uitdragen naar andere gemeenten – op het gebied van regeldruk voor burgers en bedrijven.

Vóór 1 oktober 2007 plaatsen rijk en VNG de inhoudelijke agenda om te komen tot minimaal 25% vermindering van administratieve lasten voor burgers en bedrijven op de website www.minderregelsmeerservice.nl. Deze agenda bestaat uit de belangrijkste door burgers en bedrijven ervaren knelpunten, de inspanningen van gemeenten en de VNG om deze knelpunten aan te pakken en de inspanningen van het rijk om de voornaamste blokkades weg te nemen in rijksregelgeving die gemeenten belemmeren om de gemeentelijke administratieve lasten voor burgers en bedrijven te verminderen. Uiterlijk eind 2008 is een verbeterplan opgesteld waarin is aangegeven hoe gemeenten minimaal 25% vermindering van de regeldruk voor burgers en bedrijven realiseren.

Inspanningen van het rijk ter ondersteuning van gemeenten en de VNG

VNG en het kabinet spreken vóór 1 oktober 2007 af welke medebewindwetgeving door het rijk met voorrang wordt gewijzigd die gemeenten belemmert om de administratieve lasten te verminderen. Tot deze afspraak behoort een conceptwetgevingsprogramma, voorzien van data en termijnen.

Het rijk zorgt uiterlijk eind 2007 voor een overzicht van de totale administratieve lasten voor burgers en bedrijven veroorzaakt door gemeenten per ultimo 2006. Verder ondersteunt het rijk de individuele gemeenten in het doorlichten van de eigen wet- en regelgeving en het opstellen van het verbeterplan. Gemeenten kunnen een voucher aanvragen waarmee een onafhankelijk bureau de regelgeving kan doorlichten en een verbeterplan kan opstellen.

Het rijk werkt aan een vermindering van minimaal 25% van de administratieve lasten voor medeoverheden door de toepassing van Single Audit en Single Information (SiSa) en door het voor april 2008 te ontwikkelen en daarna toe te passen stramien ter uniformering

en beperking van de rijksbestedingsvoorwaarden en door het rijk gevraagde beleidsinformatie. Met ingang van verantwoordingsjaar 2007 is SiSa van toepassing op alle specifieke uitkeringen. De daarvoor benodigde wet- en regelgeving is in voorbereiding. Het rijk bevordert en faciliteert tevens SiSa tussen overheden. Met de provincies zullen daarover afspraken worden gemaakt in het kader van het bestuursakkoord met de provincies. Daarnaast zal de werkwijze van de Rijksaccountantsdienst toegesneden worden op de SiSa-procedures.

Voortgangsoverleg

Elk kwartaal wordt de voortgang van de vermindering van regeldruk besproken in een overleg tussen rijk en VNG. Ieder kwartaal wordt nagegaan of er nieuwe maatregelen toegevoegd moeten worden om de 25% reductie van regeldruk te realiseren dan wel of er nieuwe blokkades in rijksregelgeving aangepakt moeten worden.

Coördinatie van de rijksprogramma's op het gebied van regeldruk

Gemeenten en het kabinet spreken af dat de regeldrukprogramma's van het rijk zich in de richting van gemeenten als één programma zullen presenteren. Naast gezamenlijke activiteiten van het rijk met gemeenten die via het uitvoeringsprogramma regeldruk lopen, blijft er ruimte voor departementen voor samenwerking met (groepen van) gemeenten. Hierover vindt afstemming met de VNG plaats.

Afwegingskader gevolgen van het afschaffen van vergunningen

Een vergunning is een nuttig instrument, maar ook een zwaar instrument dat alleen moet worden ingezet als andere middelen onvoldoende zijn. Vergunningen veroorzaken relatief veel administratieve lasten en ergernis. Het rijk en gemeenten toetsen daarom hun regelgeving op nut en noodzaak van een vergunning. Daarnaast toetst de VNG de modelverordeningen. Wanneer het Kabinet voornemens is vergunningen af te schaffen, die op basis van rijksregelgeving door de gemeente worden afgegeven, wordt gekeken naar de consequenties daarvan, ook voor gemeenten. De financiële gevolgen worden conform artikel 2 van de Financiële verhoudingswet in beeld gebracht. De bevindingen bespreekt het kabinet met de VNG voordat het rijk hierover een definitieve beslissing neemt. De doorlichting van vergunningen vindt plaats aan de hand van het Toetsingskader Vergunningen. In de afweging wordt meegenomen welke gevolgen de vereenvoudiging van vergunningen heeft voor de bescherming van publieke belangen en de belangen van derden en de gevolgen voor toezicht en handhaving. Bij de besluitvorming wordt tevens rekening gehouden met mogelijke verschuiving van (bestuurlijke) baten en lasten voor rijk en gemeenten. Per geval zal een passende oplossing hiervoor moeten worden gevonden.

Noodzakelijk instrument voor gemeenten is de bestuurlijke boete. Deze wordt dan ook onverkort en breed ingevoerd. Uitgangspunt zijn hierbij de wetsvoorstellen die aanhangig zijn bij de Eerste Kamer.

Eenduidig Toezicht

De VNG en het kabinet zullen afspraken maken over de vraag of, en zo ja de manier waarop, de uitkomsten van het project Eenduidig Toezicht worden uitgebreid naar gemeenten. Als een uitbreiding naar gemeenten plaatsvindt, zullen het kabinet en de VNG afspraken maken over een duidelijke prioritering van het aantal terreinen waarop dit zal gebeuren.

1.1.2.2 De inzet van e-overheid

Kabinet en gemeenten zijn van mening dat gemeenten voor de burger het loket van de gehele overheid moeten zijn. De vormgeving en financiering van de elektronische overheid (e-overheid) zijn hierbij van essentieel belang. In deze kabinetsperiode zal verbetering van de dienstverlening en het invoeren van de elektronische overheid, waartussen een onlosmakelijk verband bestaat, dan ook onverkort worden voortgezet. Mede omdat deze ontwikkelingen mogelijkheden bieden voor het terugdringen van de administratieve lasten en vermindering van de regeldruk voor burgers en bedrijven.

Voortzetten en consolideren

Aan de eerder in de Regiegroep overheid en ICT met kracht bepleite drieslag - 1. implementeren van lopende projecten in plaats van genereren van nog meer nieuwe ontwikkelingen en nieuw beleid, 2. versterken van de regie en 3. deugdelijke financiering – wordt invulling gegeven. De uitrol van een samenhangend pakket op het gebied van publieke dienstverlening, is in volle gang en zal niet worden afgebroken.

De volgende programma's en projecten worden onverkort uitgevoerd:

- ontwikkeling van de e-overheid in de verschillende vakgerichte sectoren zoals ruimtelijke ordening, werk & inkomen, Wmo, veiligheid en handhaving, jeugd en gezin, etc;
- realisatie van generieke e-overheidsvoorzieningen: basisregistraties waaronder de Gemeentelijk Basisadministratie, nummers als het Burgerservicenummer, en generieke functionele voorzieningen als Digitale identiteit (DIGiD), elektronische formulieren, Persoonlijke Internetpagina etc. Deze voorzieningen worden in den brede worden geïmplementeerd in de (gemeentelijke) bedrijfsvoering;
- Het programma Elektronische gemeenten (in ieder geval tot 2011) en de bijbehorende implementatieteams welke zijn gericht op de ondersteuning van gemeenten bij het ontwikkelen en implementeren van de gemeentelijke e-overheid;
- Overheden maken als onderdeel van hun ICT-strategie gebruik van open standaarden en bij voorkeur ook van open source software. Overheden dragen daarvoor zelf de verantwoordelijkheid. Met betrekking tot het gebruik van open standaarden moet verantwoording kunnen worden afgelegd volgens het principe 'comply or explain'. Voorts worden bij aanbestedingen van software door overheden daadwerkelijk gelijke kansen gegeven aan leveranciers van open source software.

Belangrijk instrument zijn voorts de bij gemeenten op te richten KlantContactCentra en het bij de rijksoverheid in te richten Contact Centre Overheid. Afhankelijk van de beschikbaarheid van financiële middelen zullen de voorbereidingen daartoe worden voortgezet.

Versterken van de regie

Het verder ontwikkelen en realiseren van dienstverlening en e-overheid vraagt om een beter geïntegreerde aanpak en een sterkere regie dan nu het geval is. Om hier verbetering in aan te brengen worden de volgende maatregelen genomen:

- de Regiegroep Dienstverlening en e-overheid heeft een verantwoordelijkheid in het verbeteren van de inhoudelijke coördinatie op het gebied van dienstverlening en e-overheid. De Regiegroep wordt omgedoopt tot de 'Regiegroep Dienstverlening en e-overheid', met de staatssecretaris van BZK als voorzitter;

- onder voorzitterschap van de staatssecretaris van BZK kunnen VNG en vakdepartementen de samenhang van de departementale initiatieven in de regiegroep agenderen en bewaken. Op deze wijze geeft de staatssecretaris van BZK invulling aan haar coördinerende taak.

Financiering

Om een merkbare verbetering van de dienstverlening aan burgers en bedrijven te realiseren zijn op rijks- en gemeenteniveau investeringen in de elektronische overheid noodzakelijk. De regiegroep Dienstverlening en e-overheid heeft advies gevraagd over de benodigde omvang van de financiële impuls en de wijze waarop de financiering kan worden georganiseerd om de overheidsbrede ambities in het gewenste tempo te kunnen realiseren. Een door de staatssecretaris van BZK in te stellen onderzoekscommissie stelt op basis van nader onderzoek een financieringsarrangement op en zal hieromtrent de staatssecretaris van BZK en de minister van Financiën adviseren.

Samenwerking

Gemeenten intensiveren de komende jaren de onderlinge samenwerking, vanuit de overtuiging dat op het punt van de bedrijfsvoering en de ICT-uitvoering en –inrichting samenwerking voordelen biedt. Zo leidt meer samenwerking ook tot meer standaardisering en dus gemakkelijker invoering en implementatie in de bedrijfsvoering.

1.2.2 Een dienstbare en kwalitatief sterke Overheid

Diversiteit en integriteit

Kabinet en VNG concluderen dat er een gezamenlijk belang is bij het nastreven van een professioneel en integer overheidsapparaat dat qua samenstelling een afspiegeling is van de maatschappij. De wijze waarop dit apparaat functioneert moet leiden tot een toenemend vertrouwen van de burger in de overheid en tot een meer fatsoenlijke bejegening van ambtenaren.

In dit akkoord wordt het belang van de thema's diversiteit en integriteit overheidspersoneel genoemd. De verdere uitwerking van die thema's wordt gemaakt door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in gesprek met de Vereniging Sectorwerkgevers Overheid en de VNG.

- *Diversiteit:* In 2011 hebben rijk en gemeentes een meer divers personeelsbestand door het aantal allochtonen, vrouwen (in het bijzonder in managementfuncties) en oudere werknemers te verhogen.
- *Integriteitnormen:* In 2011 voldoen het rijk en alle gemeentes en provincies aan de basisnormen voor integriteit, maken gebruik van een registratiesysteem voor integriteitschendingen, werken aan bewustwording en brengen integriteitrisico's in kaart.

Kwaliteit en prestatieverbetering

Gemeenten zullen hun prestaties de komende jaren verbeteren door in grotere mate te investeren in kwaliteitshandvesten en benchmarks. Het vaststellen van servicenormen en daarover communiceren middels een kwaliteitshandvest is dé manier om klantgerichtheid te bevorderen en realistische verwachtingen bij klanten te scheppen. Daarom zouden alle organisaties met (veel) klantcontacten een handvest moeten hebben. Goed uitgevoerde benchmarks zijn het instrument om te leren. In de door de VNG gecertificeerde benchmarks

worden niet alleen onderlinge prestaties gemeten en vergeleken, maar ontstaat ook een leeromgeving voor verbetering. De gegevens die uit benchmarks zijn verkregen worden ook gebruikt om de prestaties van gemeenten voor burgers transparant en vergelijkbaar te maken (www.watdoetjegemeente.nl). De VNG en het ministerie van BZK (www.centrumgoodgovernance.nl) werken samen aan de (verdere) ontwikkeling en bundeling van het instrumentarium om de kwaliteit van het openbaar bestuur te verbeteren.

1.3 FINANCIËLE VERHOUDING

Een goede bestuurlijke verhouding tussen rijk en gemeenten is alleen dan mogelijk als ook in de financiële verhouding door een ieder gedragen afspraken worden gemaakt. Daarbij zijn de volgende kernpunten de orde. *In bijlage 3.2. A t/m C zijn de volledige afspraken van het bestuurlijk overleg Financiële verhouding tussen de fondsbeheerders en de VNG van 22 mei 2007, aangepast na het bestuurlijk overleg van een kabinetsdelegatie met de VNG d.d. 30 mei 2007, opgenomen.*

Het bestuurlijk overleg Financiële verhouding met de VNG en het IPO zal twee keer per jaar plaats vinden, rond het verschijnen van voorjaarsnota en miljoenennota. De agenda wordt ambtelijk voorbereid. Iedere partij is gerechtigd om agendapunten in te brengen (open agenda). De deelnemers aan het overleg zijn de fondsbeheerders, de VNG en het IPO. Indien noodzakelijk en gewenst kunnen ook andere vakministers of staatssecretarissen aanwezig zijn.

Het kabinet zal artikel 2 van de Financiële verhoudingswet onverkort toepassen en naleven. De vakministers zijn primair verantwoordelijk voor het aangeven van de kosten en bekostigingswijze van taakwijzigingen van gemeenten. Daartoe treden zij tijdig in overleg met de fondsbeheerders en - conform de Code interbestuurlijke verhoudingen – met de VNG.

Het kabinet en de VNG komen overeen de normeringsystematiek (trap op, trap af) te continueren. Met het saldo van intensiveringen en ombuigingen uit het Coalitieakkoord en het basisbeeld loopt het reëel accres, mede dankzij een meevaller in het meerjarenbeeld, op tot bijna € 1,1 miljard structureel in 2011. De gemeenten worden voorts gecompenseerd voor de extra kosten van Dijkstal II met een toevoeging aan het gemeentefonds van € 19 miljoen euro vanaf 2008. Kabinet en VNG stellen vast dat in deze omstandigheden sprake is van een omvangrijke ruimte in het gemeentefonds. In dat licht is besloten dat overige claims met betrekking tot het fonds niet worden gehonoreerd. Het gaat daarbij ondermeer om claims op het gebied van openbare orde en veiligheid (€ 115 miljoen vanaf 2007 en € 220 miljoen vanaf 2010), arbeidstijdenwet en huiselijk geweld. Daarnaast is er op het gebied van de WMO een aantal afspraken gemaakt waaronder op het gebied van het volledig Pakket Thuis een uitname vanaf 1-1-2008.

De VNG ziet in het Coalitieakkoord genoeg aanknopingspunten voor een vruchtbare samenwerking tussen rijk en gemeenten. Gemeenten zijn bereid om net als het rijk een financiële inzet te plegen om een aantal maatschappelijke knelpunten aan te pakken. Meer in het bijzonder op het gebied van zorg, openbare orde en veiligheid, wijken, onderwijs (€

100 mln. voor VSV, VVE en brede school), armoedebeleid en schuldhulpverlening (€80 mln.) en Jeugd en Gezin (€100 mln. Centra voor jeugd en gezin) liggen voor gemeenten en rijk beleidsmatig en budgettair gezamenlijke opgaven. De verdere invulling wordt gerealiseerd in afspraken tussen VNG en de vakministers, binnen de reguliere verantwoordingsystematiek van het Gemeentefonds. Dit betekent dat de verantwoording over het bereiken van de doelen primair plaatsvindt via de eigen democratische organen. Evaluatie daarvan vindt plaats in het overleg tussen de partners zonder dat er sprake is van concrete output-cijfers. In hoofdstuk 2 wordt nader ingegaan op enkele van deze afspraken op het terrein van jeugd en gezin, armoedebeleid en schuldhulpverlening, en op het terrein van onderwijs de domeinen VSV, VVE en Brede Scholen.

Het kabinet en de VNG komen overeen dat de samenstelling van het gemeentelijke belastinggebied besproken zal worden als de resultaten van de commissie Van Aartsen (ingesteld door de VNG) haar rapport heeft uitgebracht.

De staatssecretaris van Financiën is in beginsel bereid inkomensgegevens, ten dienste van het kwijtscheldingsbeleid van gemeenten, ter beschikking te stellen aan gemeenten. Nadere uitwerking (basisregistratie) en het creëren van een wettelijke basis moet worden bezien.

Het huidige systeem van limitering van de OZB is gericht op individuele gemeenten en leidt als gevolg daarvan tot bestuurlijke en technische discussies. Deze huidige limitering wordt per 1 januari 2008 geschrapt onder het gebruikelijk voorbehoud van parlementaire behandeling van de wetwijziging. VNG en kabinet zijn het er over eens dat dit niet mag leiden tot een onevenredige stijging van de collectieve lastendruk. In verband hiermee zal een macronorm worden ingesteld. De ontwikkeling van de lokale lasten zal worden gevolgd en zo nodig onderwerp vormen van bestuurlijk overleg, waarna het rijk in geval van overschrijding van de macronorm kan ingrijpen via correctie van het volume van het gemeentefonds. Deze afspraak zal in 2010 worden geëvalueerd. Het kabinet kan dan, indien daar aanleiding voor is, alsnog een wettelijk mechanisme van limitering en compensatie via gemeentefonds instellen.

Hoofdstuk 2.

SAMENWERKEN AAN MAATSCHAPPELIJKE RESULTATEN

2.1 VEILIGHEID

Veiligheid, stabiliteit en respect vormen een van de pijlers van het Coalitieakkoord. Een van de grootste uitdagingen van de komende tijd is om een klimaat van veiligheid, rechtszekerheid en rechtsbescherming te waarborgen dat mensen vertrouwen geeft. Daarbij gaat het niet alleen om bestrijding van criminaliteit en geweld, maar ook om de preventie daarvan. Centrale doelstelling is 25% minder criminaliteit en overlast in 2010 ten opzichte van 2002. Het bevorderen van de veiligheid is een verantwoordelijkheid van de overheid in zijn geheel. Met de belangrijkste ketenpartners worden concrete afspraken gemaakt om die doelstelling te bereiken. Zo worden ten aanzien van de politie landelijke prioriteiten vastgesteld voor de periode 2008-2011 op het terrein van jeugdcriminaliteit, geweld, veilige wijken en versterking van de opsporing. Met de VNG worden in 2007 ook afspraken gemaakt over de inzet van gemeenten op deze terreinen. De inzet van gemeenten is immers ook hard nodig om de gewenste vermindering van criminaliteit en overlast te realiseren. Het rijk faciliteert gemeenten daartoe. De regierol van de gemeente wordt in 2007 wettelijk vastgelegd en de bestuurlijke boete kleine ergernissen wordt na behandeling in de Eerste Kamer in 2007 ingevoerd. Kabinet en gemeenten streven naar een betere handhaving van ook lichte verkeersovertredingen. In de komende periode zal worden onderzocht op welke wijze dat kan worden gerealiseerd. Daarbij kunnen verschillende modaliteiten aan de orde zijn.

Gemeenten zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van de Drank en Horecawetgeving (DHW). De inzet is dat de DHW dusdanig wordt aangepast dat het toezicht overgaat naar gemeenten. Hiertoe wordt in 2007 een aantal pilots gestart. Kabinet en gemeenten vinden dat de nazorg voor ex-gedetineerden versterkt moet worden en verbreed. Het kabinet en de VNG maken afspraken over de verdeling van taken en verantwoordelijkheden met betrekking tot ex-gedetineerden. Om de ambities van het rijk en de gemeenten bij de bestrijding van huiselijk geweld waar te kunnen maken ondersteunt het rijk de gemeenten financieel.

Daarnaast ontwikkelt BZK in samenwerking met de VNG in 2007 een visie op de openbare orde portefeuille van de burgemeester. Om de lokale aanpak van polarisatie en radicalisering te ondersteunen werken lokale overheid en landelijke overheid intensief samen. De VNG heeft ingestemd met het daartoe opgestelde actieplan Polarisation en Radicalisering.

Verder zijn in het Coalitieakkoord afspraken gemaakt over de politie(organisatie). Behandeling van het wetsvoorstel tot invoering van een landelijke politieorganisatie wordt opgeschort, maar voortgezet indien met samenwerking onvoldoende voortgang en resultaat wordt behaald. Voor de beoordeling daarvan worden criteria vastgesteld. Herijking vindt plaats op basis van de dan ontstane situatie. Het kabinet beslist daar vóór eind 2008 over. Het wetsvoorstel Versterking Rijksbevoegdheden is inmiddels door de Eerste Kamer aangenomen.

Eind 2009 zal de rampenbestrijding en crisisbeheersing op orde zijn. Daarbij zetten rijk en gemeenten in op het verbeteren van de brandweezorg en de ontwikkeling van veiligheidsregio's. Daarnaast zal ook binnen de rijksorganisatie aan een verbeteringslag worden gewerkt.

Om dit te effectueren worden o.a. kwaliteitscriteria opgesteld in een AMvB, gelieerd aan de wetgeving rond veiligheidsregio's. Conform het Coalitieakkoord worden de veiligheidsregio's gerealiseerd. De VNG ondersteunt dit voornemen. Het wetgevingstraject rond het wetsvoorstel Veiligheidsregio's wordt met voortvarendheid voortgezet. Op 1 januari 2008 wordt een wetsvoorstel daartoe ingevoerd. De veiligheidsregio's worden vormgegeven als verlengd lokaal bestuur. Gelet op het Coalitieakkoord is het uitgangspunt dat regionalisering van het beheer van de brandweer in deze kabinetsperiode niet bij wet wordt opgelegd. Het Veiligheidsberaad neemt de ontwikkeling van veiligheidsregio's krachtig ter hand en spant zich in om, samen met de partners in de regio, te komen tot een slagvaardige organisatie van rampenbestrijding en crisisbeheersing. De BDUR wordt substantieel verhoogd zonder dat dit ten koste gaat van het Gemeentefonds. De brandveiligheid wordt verbeterd. Ook worden de informatievoorziening en communicatie van de veiligheidspartners en hun onderlinge samenwerking verbeterd. Bestuurlijk overleg over veiligheid vindt plaats via het Strategisch Beraad Veiligheid. In het Veiligheidsberaad is een aantal vertegenwoordigingen van het veld gestroomlijnd. Het rijk ondersteunt het Veiligheidsberaad met een financiële bijdrage.

Om dit gezamenlijk te bereiken maken kabinet en VNG op het terrein van veiligheid een reeks van meer uitgewerkte afspraken. Deze treft u aan in bijlage 3.3.

2.2 JEUGD EN GEZIN

Preambule

Ieder kind moet de kans krijgen gezond en veilig op te groeien, zijn talenten te ontwikkelen en plezier te hebben en zich goed voor te bereiden op zijn toekomst, waarbij van jongeren een positieve bijdrage aan de maatschappij wordt verwacht.

Het kabinet en gemeenten delen de opvatting dat de gemeenten een cruciale rol in het jeugdbeleid hebben. Zij spreken de ambitie uit om het opvoed- en opgroeiproces van kinderen verder te ondersteunen door de vorming van Centra voor Jeugd en Gezin een stevige impuls te geven. Daarnaast kunnen gemeenten bevorderen dat er voldoende speelruimte en mogelijkheden voor sport en cultuur voorhanden zijn. Ook op het gebied van jongerenparticipatie en het bevorderen van vrijwilligerswerk door jongeren zijn gemeenten aan zet. Er is een verantwoordelijkheid om gezinnen die financieel in de knel raken bij te staan opdat zij hun opvoedingsverantwoordelijkheden kunnen waarmaken. Kortom, de gemeenten vervullen een cruciale rol in het jeugd- en gezinsbeleid en zijn daarmee een belangrijk 'hoeder' van de bovengenoemde ontwikkelingsvoorwaarden.

De minister voor Jeugd en Gezin en de VNG maken nog nadere afspraken over de concrete bijdrage van gemeenten aan het Programma voor jeugd en gezin, dat momenteel ontwikkeld wordt. Hierbij gaat het, naast de Centra voor Jeugd en Gezin, in ieder geval om het signaleren en melden van kindermishandeling, onderdelen uit het gezinsbeleid, kindvriendelijke woonomgeving en participatie.

Ontwikkeling Centra voor Jeugd en Gezin

Rijk en gemeenten willen bereiken dat opvoed- en opgroeiondersteuning voor ouders en kinderen vanzelfsprekend wordt, makkelijk te bereiken en voldoende voorhanden is. Centra voor Jeugd en Gezin dienen daartoe als concept, met als doel bestaande functies en daaruit voortvloeiende taken op het gebied van opvoeden en opgroeien te bundelen en in een samenhangend pakket van dienstverlening aan te bieden. Onderdelen van het concept Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) zijn:

- een inloofunctie, een fysieke plek, waar ouders en kinderen terecht kunnen voor advies informatie, instructie, cursussen etc. (gekoppeld aan school, consultatiebureau, eerstelijns gezondheidscentrum, buurthuis of apart, het is aan gemeenten hoe dat vorm te geven);
- lichte hulp (stut en steun, hulp bij gedragsproblematiek, opvoedhulp);
- logistieke en distributie functie: afstemmen van werkprocessen van verschillende deelnemende partijen, leveren en/of organiseren van daadwerkelijk hulp na signalering en screening, coördineren van inzet van hulp bij meervoudige problemen;
- hiermee worden de JGZ- en WMO-functies vervuld alsmede de schakel gelegd naar de bureaus jeugdzorg, de zorgadviesteams en de VVE-voorzieningen.

De CJG-vorming vindt plaats onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de gemeenten. Kabinet en gemeenten gaan ervan uit dat aan het eind van deze kabinetsperiode het basismodel Centra voor Jeugd en Gezin landelijk dekkend werkt. Het Elektronisch kinddossier kent met ingang van 1-1-2008 landelijke dekking en de Verwijsindex uiterlijk met ingang van 1-1-2009. Het kabinet en de VNG hebben nader overleg over de wettelijke borging van de Centra voor Jeugd en Gezin, het Elektronisch kinddossier en de Verwijsindex.

Het basismodel CJG kent de volgende functionaliteiten: jeugdgezondheidszorg, prestatieveld 2 van de Wmo, de schakel met bureau jeugdzorg en de schakel met de Zorgadviesteams. Gemeenten hanteren eenheid van naamgeving en eenheid van taal. Het kabinet stimuleert dat er een voorpost van het bureau jeugdzorg functioneert in de Centra voor Jeugd en Gezin, in ieder geval in de centrumgemeenten. Het kabinet bevordert voorts dat er in de backoffice van de Centra voor Jeugd en Gezin sprake is van een goede verankering met het bureau jeugdzorg.

De tRsu jeugdgezondheidszorg (€183 mln), de uitkering preventief jeugdbeleid/motie Verhagen (max. €10 mln), de middelen uit de Impuls Opvoedondersteuning (€15 mln) en Opvoeden in de buurt (€13 mln) worden gebundeld ter beschikking gesteld aan gemeenten via een brede doeluitkering. Hieraan wordt een bedrag toegevoegd oplopend tot structureel €100 mln in 2011, uit de enveloppe Jeugd en Gezin. Ten aanzien van de inzet van deze extra middelen uit de enveloppe kan sprake zijn van een zekere fasering tussen de gemeenten. De brede doeluitkering wordt als decentralisatie-uitkering toegevoegd aan het Gemeentefonds, als sprake is van een landelijke dekking van de Centra voor Jeugd en Gezin.

Het kabinet stelt voorts een bedrag oplopend tot €100 miljoen in 2011 via het accres van het Gemeentefonds beschikbaar. Daarmee wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de vorming van de Centra voor Jeugd en Gezin. Daarnaast stelt het kabinet een bedrag oplopend tot structureel €20 mln in 2011 beschikbaar voor het Elektronisch kinddossier en de Verwijsindex, dat wordt toegevoegd aan de algemene uitkering van het Gemeentefonds.

Daarmee komt in totaliteit € 441 mln beschikbaar voor de realisering van de Centra voor Jeugd en Gezin (incl. EKD en Verwijsindex).

Stroomlijning jeugdzorgketen

Kabinet en VNG zijn het er over eens dat gemeenten een cruciale rol spelen in de ondersteuning, hulp en zorg aan kinderen en gezinnen en dat de positie van gemeenten (zowel materieel als bestuurlijk) moet worden versterkt. Het kabinet zet dit kracht bij door een financiële impuls voor het preventieve jeugdbeleid en bundeling van geldstromen op lokaal niveau ter facilitering van de Centra voor Jeugd en Gezin. Het kabinet wil deze periode, mede aan de hand van de uitkomsten van de pilots 'Opvoeden in de buurt', een besluit nemen over (delen van) de ambulante jeugdzorg die thans wordt aangeboden door de provincies, die naar de gemeenten kunnen worden overgeheveld. Dit biedt de mogelijkheid om alle lichtere vormen van hulp laagdrempelig, dichtbij de kinderen en gezinnen én dichtbij de signaleerders aan te bieden.

VNG en kabinet constateren dat de afstemming tussen de provincies en de gemeenten op het terrein van de jeugdzorg en het jeugdbeleid (waaronder preventie) nog onvoldoende is. Gemeenten maken met de provincies/grootstedelijke regio's afspraken over de wijze waarop een goede samenwerking en afstemming (goede aansluiting van de ketens) wordt geborgd.

Het kabinet ondersteunt en stimuleert pilots op lokaal niveau waar nieuwe vormen van samenwerking tussen provincies en gemeenten worden ontwikkeld. Medio 2009 zullen het kabinet en VNG de balans opmaken over de ontwikkeling ten aanzien van het voorgaande over de stroomlijning van de jeugdzorgketen, en daarbij bezien of nadere afspraken moeten worden gemaakt.

2.3 WONEN, WIJKEN EN INTEGRATIE

In Nederland zijn wijken ontstaan waar de kwaliteit van de leefomgeving ernstig achterblijft. Een extra focus op de aanpak van de wijken met zwaarste problemen is noodzakelijk. Dit vanwege de hoge werkloosheid, gebrek aan werkgelegenheid, schooluitval, een eenzijdige bevolkingssamenstelling en de huisvestingssituatie. In het besef dat het de mensen zijn die wijken maken, is het de ambitie van rijk en gemeenten om samen met hen en de maatschappelijke organisaties en instellingen die in die wijken actief zijn de noodzakelijke voorwaarden te scheppen, om die wijken weer het been te kunnen laten bijtrekken. Door een integrale benadering op de thema's wonen, werken, leren, integreren en veiligheid neemt het rijk maatregelen om de problemen aan te pakken. Inmiddels heeft de minister voor Wonen, Wijken en Integratie 40 wijken aangewezen die om deze extra aanpak vragen. Het reguliere beleid voor wonen, onderwijs, werkgelegenheid, integratie en veiligheid is ook buiten deze gebieden van kracht.

Wat gaan we doen?

Een effectieve wijkaanpak bestaat uit een mix van fysieke, sociale en economische maatregelen. Gemeenten maken met maatschappelijke instellingen en burgers een analyse van de problemen in de geselecteerde wijken. Op basis van de probleemanalyse wordt per wijk een actieplan opgesteld waarin aangegeven is op welke wijze de problemen worden aangepakt, wie daarin welke bijdrage levert en welke resultaten worden verwacht. De

beoogde concrete resultaten die in het aanvalsplan zijn vastgelegd, worden – voor in elk geval de vijf rijksprioriteiten - opgenomen in een charter tussen de individuele gemeente en het rijk. Aan de hand van de actieplannen van de gemeenten wordt bekeken welke bijdrage verschillende partijen, waaronder het rijk, leveren.

Voorkomen moet worden dat er nieuwe aandachtswijken ontstaan. Derhalve zal er worden gewerkt aan een samenhangend pakket preventieve maatregelen waarbij de sociale en de fysieke componenten in evenwicht zijn.

Afhankelijk van de lokale situatie zal per gemeente besloten worden over mogelijke herstructurering van woningen. Hierbij worden reeds vastgelegde prestatieafspraken tussen gemeenten en woningcorporaties gerespecteerd en als uitgangspunt genomen.

Op basis van de lessen uit de 40-wijkenaanpak, het ISV en de evaluatie van het GSB, zal bekeken worden op welke wijze het Grotestedenbeleid en het ISV zal worden voortgezet vanaf 2010. Daarbij komt mogelijk meer focus op een beperkt aantal thema's en een beperkter aantal steden. In deze kabinetsperiode zal de decentralisatie van de financiële middelen een belangrijk aandachtspunt zijn. Met inachtneming van de (prestatie)afspraken die tussen rijk en steden worden gemaakt, moet er ruimte zijn voor de steden om te experimenteren in de wijze waarop zij de problemen wil aanpakken. De koppeling tussen het fysieke en sociale domein zal hierin een plaats krijgen.

De inzet van woningcorporaties en de gemeenten die reeds zijn vastgelegd in gezamenlijke prestatieafspraken moeten worden gerespecteerd. Gemeenten maken een woonvisie waarin zij aangeven wat ze gerealiseerd willen zien aan woningbouw en stadsvernieuwing. Corporaties doen een bod op basis van hun investeringsruimte. Dit zal in een wederzijds open en transparant proces plaatsvinden.

Het rijk en de VNG streven ernaar om de ervaringen die worden opgedaan in de 40-wijkenaanpak te ontsluiten voor andere gemeenten. Daarbij ligt de focus vooral op voorkomen in plaats van genezen.

Het rijk en de VNG streven gezamenlijk naar een verhoging van de kwaliteit van de inburgering. In nader overleg worden de mogelijkheden tot verdere vereenvoudiging van het inburgeringstelsel uitgewerkt.

Bundeling en overheveling middelen

Gemeenten moeten de beschikking hebben over een ontschot budget om de problemen in de wijken integraal te kunnen aanpakken. De sturingsbureaucratie moet worden teruggebracht en er moet een prikkel op presteren zijn. De middelen voor het ISV en BLS zullen daartoe meer in onderlinge samenhang worden gebracht. In de midterm-review van het Grotestedenbeleid zal worden gezien hoe het sturingsarrangement na de GSB-periode eruit zal zien. Verdere decentralisatie zal daarbij ook als optie worden bekeken.

2.4. PARTICIPATIE, ARMOEDEBELEID EN SCHULDHULPVERLENING

Het kabinet en de VNG hebben afspraken gemaakt over een voortvarende gezamenlijke aanpak op het terrein van de participatie, de armoedebelid en de schuldhulpverlening. De gemeenschappelijke ambities behelzen vermindering van het beroep op de WWB, het vergroten van de participatie van niet-uitkeringsgerechtigden, het bestrijden van armoede, het verminderen van het aantal huishoudens met problematische schulden en het

stimuleren van ondernemersschap, juist ook bij kwetsbare groepen. Om deze ambities te realiseren is een omvangrijk pakket maatregelen overeengekomen, die betrekking hebben op de inzet van verschillende instrumenten ten behoeve van uiteenlopende doelgroepen.

Dit deelakkoord over participatie is als bijlage 3.4 bijgevoegd en maakt integraal onderdeel uit van dit bestuursakkoord.

2.5 MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

Om de toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid van ons gezondheidsstelsel te garanderen is er de afgelopen jaren een aantal trajecten ingezet welke o.a. hebben geleid tot de vorming van de WMO en ZVW. De WMO geeft de gemeente de regierol op de maatschappelijke ondersteuning. De gemeente is daarmee in staat maatwerk te leveren aan haar burgers. Een aantal inhoudelijke en procesmatige onderdelen van de WMO dienen echter nog voltooid te worden. Conform de afspraak in het coalitieakkoord zullen voorsnog geen verdere stappen worden gezet in het traject van WMO en AWBZ. Dit maakt niet dat het denken stil staat. Rijk en gemeenten verkennen samen hoe de WMO inhoudelijk verder kan worden versterkt en hoe overlap, afwenteling en ineffektieve prikkels tussen WMO en AWBZ kunnen worden voorkomen.

De MEE-gelden en de Ondersteunende Begeleiding

Het kabinet en de VNG spreken af dat er - na ommekomst van het onlangs gevraagde SER-advies - nader gesproken zal worden over de zogenaamde MEE-gelden en de Ondersteunende Begeleiding. Als het gaat om de MEE-gelden, geldt als vertrekpunt het voornemen van het vorige kabinet om de MEE-gelden over te hevelen naar de WMO. Bij definitieve besluitvorming wordt de actuele stand van zaken rondom de uitvoering van de WMO, in het bijzonder de gevolgen van de overheveling en de aanbesteding van de huishoudelijke hulp, nadrukkelijk meegewogen. Deze gevolgen zullen mede samen met de gemeenten in kaart worden gebracht. VWS zal in de subsidievoorwaarden voor de MEE-organisaties de verplichting opnemen om met gemeenten te overleggen over de uitvoering van de MEE-taken.

De (Tegemoetkoming) Bijzondere Uitgaven

De (Tegemoetkoming) Bijzondere Uitgaven wordt in het belastingplan 2008 beëindigd, met ingang van 01-01-2009. Per die datum wordt een gemeentelijke compensatieregeling voor chronisch zieken en gehandicapten geïntroduceerd.

2.6 ONDERWIJS

Goed onderwijs voor iedereen is een belangrijk uitgangspunt van het huidige kabinet. Het draagt bij aan de economieversterking, maar ook aan de sociale samenhang. Het kabinet investeert daarom fors in de verdere kwaliteitsverhoging van het onderwijs, het bestrijden van onderwijsachterstanden en het tegengaan van voortijdig schoolverlaten.

Er wordt naar gestreefd de komende periode concreet invulling te geven aan het gemeenschappelijke doel van het rijk en de gemeenten om het onderwijs te verbeteren. Voor het realiseren van resultaten op een aantal terreinen van het onderwijs is de regierol van gemeenten van groot belang. Het rijk zal extra middelen ter beschikking stellen om gezamenlijk de ambities te realiseren. Gemeenten dragen daartoe bij uit eigen middelen.

Concreet gaat het om drie belangrijke beleidsterreinen waaraan vorm gegeven zal worden. Het betreft de intensivering van de preventieve aanpak van voortijdig schoolverlaten (VSV), verbetering en uitbreiding van de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en het uitbreiden van het aantal Brede Scholen.

Brede Scholen

Rijk en gemeenten zullen de ontwikkeling van Brede Scholen verder stimuleren. Dit vergt een meer gebundelde inzet van geldstromen om te komen tot grotere samenhang in het aanbod van onderwijs, sport, cultuur en buitenschoolse opvang. De regierol van gemeenten zal daartoe versterkt moeten worden.

Er zullen nadere afspraken worden gemaakt over:

- een dekkend aanbod van brede scholen in de 40 wijken en een versnelde uitbreiding van het aantal brede scholen in het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs;
- de inzet van combinatiefuncties voor onderwijs, sport, cultuur en buitenschoolse opvang, dan wel coördinatie- of beheersfuncties voor brede scholen;
- de bundeling van geldstromen van rijk en gemeenten.

Het rijk zal middelen inzetten voor de personele component van de bekostiging van de Brede Scholen.

Voorschoolse educatie

Voor het gericht bestrijden van taalachterstanden is uitbreiding van de voorschoolse educatie van groot belang. De gemeenten hebben hierbij een belangrijke regierol in het kader van het bredere onderwijsachterstandenbeleid. De inzet voor voorschoolse educatie zal zijn om in deze kabinetsperiode alle doelgroepkinderen te bereiken met VVE-programma's die van bewezen kwaliteit zijn, te beginnen met de grote gemeenten en een aantal plattelandsgebieden. Deze uitbreiding van de voorschoolse educatie loopt vooruit op de harmonisatie van de regelgeving van het geheel van voorzieningen voor kinderen van 0 – 4 jaar. Er zullen nadere afspraken tussen het rijk en gemeenten worden gemaakt over het realiseren van het gewenste doelgroepbereik in 2011, over de kwaliteit van de voorzieningen en over voldoende spreiding over de gemeente.

Terugdringen van voortijdig schoolverlaten

Het terugdringen van het voortijdig schoolverlaten is één van de belangrijkste prioriteiten van het rijk voor deze kabinetsperiode. In 2012 moet het aantal voortijdig schoolverlaters zijn gehalveerd. De extra middelen die het rijk beschikbaar stelt voor VSV zijn bedoeld om gemeenten hun coördinerende rol t.a.v. de aanpak van voortijdig schoolverlaten te laten vervullen. Daartoe zullen met de gemeenten afspraken worden gemaakt over een stapsgewijze reductie van het aantal voortijdige schoolverlaters. Aanvullend daarop zullen nadere afspraken met gemeenten worden gemaakt over het gezamenlijk realiseren van maatwerktrajecten voor jongeren die op het punt staan uit te vallen. De ontwikkeling van het voortijdig schoolverlaten zal periodiek worden gemonitord met gebruikmaking van het

onderwijsnummer. Op deze wijze zullen de administratieve lasten voor gemeenten substantieel worden verminderd.

2.7 OVERIG

Het kabinet en gemeenten hebben gezamenlijke ambities op het gebied van milieu, klimaat en duurzaamheid. In een deelakkoord zullen hier met de minister van VROM nadere afspraken over worden gemaakt.

Luchtkwaliteit

Het nationaal programma luchtkwaliteit is op dit moment in ontwikkeling. Op het moment dat er meer zicht is op het structurele verloop kan de uitkering worden gedecentraliseerd waarbij de rol van de provincies nader moet worden bezien.

Cultuur en beeldende kunst

De regelingen Actieplan Cultuurbereik en de geldstroom Beeldende kunst lopen beide in 2008 af. De toekomstige vormgeving van het beleid ten aanzien van beeldende kunst en cultuurbereik is al enige tijd onderwerp van gesprek tussen OCW, IPO en VNG.

Hoofdstuk 3

BIJLAGEN

Bijlage 3.1	Overzicht van specifieke uitkeringen
Bijlage 3.2 A	Afspraken financiële verhouding
3.2 B	Netteren van specifieke uitkeringen
3.3 C	Ontwikkeling accres gemeentefonds 2008 - 2011
Bijlage 3.3	Uitwerking afspraken Veiligheid
Bijlage 3.4	Deelakkoord Participatie SZW – VNG d.d. 31 mei 2007

Bijlage 3.1 OVERZICHT VAN SPECIFIEKE UITKERINGEN

	Naam specifieke uitkering	Gevolg	Departement
Categorie 1			
Politiek			
1	BDU SIV	Bundelen	WWI
		Evaluatie bij midterm is bepalend voor de toekomst van de BDU SIV onder andere in relatie tot Participatie en WMO	
2	IBDUR	Blijft	BZK
3	Wet inburgering	Bundelen	WWI
		Participatie	
4	Onderwijsachterstandenbeleid	Bezien bij midterm review GSB	OCW
5	Leerplichtige vreemdelingen	Afloop	OCW
6	Beeldende Kunst en vormgeving	Decentralisatieuitkering GF	OCW
		Regeling loopt af in 2008 over de toekomst wordt nog overlegd	
7	Educatie	Bundelen	OCW
		participatie	
8	Actieplan cultuurbereik	Decentralisatieuitkering GF	OCW
		Regeling loopt af in 2008 over de toekomst wordt nog overlegd	
9	Besluit bijstand zelfstandigen 2004	Bundelen	SZW
		De vormgeving van bundeling met WWB-i is nog onderwerp van nadere studie	

10	Wet werk en inkomen kunstenaars	Bundelen	SZW
		De vormgeving van bundeling met WWB-i is nog onderwerp van nadere studie	
11	Wet werk en bijstand - i	Bundelen	SZW
		De vormgeving van bundeling is nog onderwerp van nadere studie	
12	Wet werk en bijstand - w	Bundelen	SZW
		Participatie	
13	WSW Decentraal	Blijft	SZW
14	IOAW	Bundelen	SZW
		De vormgeving van bundeling met WWB-i is nog onderwerp van nadere studie	
15	IOAZ	Bundelen	SZW
		De vormgeving van bundeling met WWB-i is nog onderwerp van nadere studie	
16	Lokale opvoedings- en gezinsondersteuning	Bundelen	J&G
		Jeugd	
17	Maatsch. en vrouwenopvang en verslavingsbeleid	Decentralisatieuitkering GF	VWS
		WMO	
18	Bestuurskosten jeugdzorg	Blijft	VWS
19	Post-natale preventie	Nieuw	VWS
20	Tijdelijke regeling jeugdgezondheidszorg 0-4	Bundelen	VWS
21	Pilots G-4 opvoedingsondersteuning	Bundelen	VWS
		Jeugd	
22	EFRO-programma	Blijft	EZ
23	Stadseconomie	Wordt geëvalueerd bij midterm review GSB	EZ
24	BLS	Wordt geëvalueerd bij midterm review GSB	WWI
25	ISV	Wordt geëvalueerd bij midterm review GSB	WWI
26	Sanering verkeerslawaaï	Bundelen	VROM
		Met middelen VenW wordt onderzocht	
27	Industrielawaai	Afloop	VROM

28	Bodemsanering	Bundelen	VROM
		Onderzocht wordt bundeling met ISV en ILG	
29	Lokale maatregelen luchtkwaliteit	Decentralisatieuitkering GF	VROM
		zie cat 2 no 45	
30	Effectgerichte maatregelen	Blijft	LNV
31	ILG	Bezien in relatie tot provincie	LNV
32	Ontwikkeling landschappen	Blijft	LNV
33	BDU Verkeer en vervoer	Bezien in relatie tot provincie	V&W
		middelen voor WGR+ blijven ongewijzigd	
Categorie 2 Stimulering			
1	Innovatie openbaar bestuur	Afloop	BZK
2	Bijdragen stimulering vorming veiligheidsregio's	Afloop	BZK
3	Bijdragen burgemeesterrefendum	Afloop	BZK
4	Stemmen in een willekeurig stemlokaal	Afloop	BZK
5	Allochtone vrouwen niet-G31	Afloop	WWI
6	Antillianengemeenten	Afloop	WWI
7	Stimulering interetnisch contact	Afloop	WWI
8	Uitkering Marsroute bibliotheken	Afloop	OCW
9	Belvedere	Afloop	OCW
10	Praktijkgericht leeromgeving VMBO	Afloop	OCW
11	Vorming basisbibliotheken	GF	OCW
12	Brede scholen	Afloop	OCW
13	Versterking cultuureducatie PO	Afloop	OCW
14	Tijdelijke stimulering samenwerkingsverband Abw	Afloop	SZW
15	Innovatiebudget WWB	Afloop	SZW
		Toekomst nieuwe regeling nog open	
16	Tijdelijke stimulering schuldhulpverlening	Decentralisatieuitkering GF	SZW

17	Tijdelijke stimuleringsregeling programmatisch handhaven	Afloop	SZW
18	No risk polis jeugd	Bundelen	SZW
19	Tijdelijke stimuleringsregeling leerwerktrajecten	Bundelen	SZW
		Jeugd	
20	Pilots Prepcamps	Afloop	SZW
21	Breedtesportimpuls	Afloop	VWS
22	Experimenten jeugdzorg	Afloop	J&G
23	BOS-regeling	Afloop	VWS
24	Heroïneexperimenten	Blijft	VWS
25	Topsportevenement en accommodatiebeleid	Blijft	VWS
26	Experimenten WMO	Afloop	VWS
27	Pilots indicatiestelling	Afloop	VWS
28	Lokale opvoedings- en gezinsondersteuning	Afloop	VWS
29	Aanvullende curatieve SOA-bestrijding	GF	VWS
30	Heroïnebehandelingen	Afloop	VWS
31	Nano for vitality	Afloop	EZ
32	Bijdrage regiogelden	Afloop	EZ
33	Aanpak urgente bedrijfslocaties	Afloop	EZ
34	TOPPER-regeling	Afloop	EZ
35	Pieken in de Delta	Bezien in relatie tot provincie	EZ
36	Kwaliteitsimpuls badplaatsen	Afloop	EZ
37	Klimaatconvenant BANS	Afloop	VROM
38	Milieudrukvermindering	Afloop	VROM
39	Nieuwe sleutelprojecten	Bezien in relatie tot provincie	VROM
40	Programmafinanciering Externe Veiligheid	Afloop	VROM
41	Innovatiebudget ISV	Afloop	WWI
42	Zwerfafval	Afloop	VROM
43	Klimaatconvenant BANS 2007	Bezien in relatie tot provincie	VROM
44	Bedrijvenregeling bodem	Bezien in relatie tot provincie	VROM
45	Nationaal samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit	Bezien in relatie tot provincie	VROM

		Maakt deel uit van cat 1. 29	
46	Bestaand Rotterdams Gebied	Bezien in relatie tot provincie	VROM
47	Tenderregeling energiebesparing huishoudens met lage inkomens	Afloop	VROM
48	Tijdelijke regeling bestrijding regionale wateroverlast	Afloop	V&W
49	Taxibeleid G4	Afloop	V&W
50	Spoorse doorsnijdingen	Blijft	V&W
		optie decentralisatie- uitkering wordt onderzocht	
51	Kosten verbeteren primaire waterwegen	Bezien in relatie tot provincie	V&W
52	Snelle maatregelen voor betere infrastructuur	Bezien in relatie tot provincie	V&W
	Categorie 3 Functioneel		
1	Faciliteitenbesluit opvangcentra asielzoekers	Blijft	Jus
2	Lump sum voortgezet onderwijs materiele en personele kosten	Blijft	OCW
3	Speciaal voortgezet onderwijs materiele en personele kosten	Blijft	OCW
4	Basisonderwijs materiele en personele kosten	Blijft	OCW
5	Kernstafsubsidie pedologische instituten	Afloop	OCW
6	Regionale meld- en coördinatiecentra	Blijft	OCW
7	Subsidierегeling kinderopvang	Blijft	SZW
8	Bureau Jeugdzorg	Bezien in relatie tot provincie	VWS
9	Uitvoeringskosten Jeugdzorg	Bezien in relatie tot provincie	VWS
10	Advies- en steunpunten huiselijk geweld	Bundelen	VWS
		met Maatschap/vrouwenopvang/verslaving	
11	Bijdrage hoofdvaarwegen Groningen en Fryslan	Bezien in relatie tot provincie	V&W
12	Bijdrage overige vaarwegen	Bezien in relatie tot provincie	V&W

Categorie 4			
Waarborg			
1	Bommenregeling	GF	BZK
2	Rijksbijdrage bijstands- en bestrijdingskosten	Blijft	BZK
3	Schadevergoeding rampen en zware ongevallen	Blijft	BZK
4	Kostenwaardering onroerende zaken	GF	Fin
5	Excessieve kosten archeologie	GF	OCW
6	Schadevergoedingen	Blijft	VROM
Totaal			
103			

Bijlage 3.2 A AFSPRAKEN FINANCIËLE VERHOUDING

Afspraken bestuurlijk overleg Financiële verhouding van 22 mei 2007, aangepast naar aanleiding van het bestuurlijk overleg op 30 mei 2007

Een goede bestuurlijke verhouding tussen rijk en gemeenten is alleen dan mogelijk als ook in de financiële verhouding door een ieder gedragen afspraken worden gemaakt. De kernpunten die daarbij aan de orde zijn luiden als volgt:

Bestuurlijk overleg Financiële verhouding

Het bestuurlijk overleg Financiële verhouding met de VNG en het IPO zal twee keer per jaar plaats vinden, ten tijde van verschijnen voorjaarsnota en miljoenennota. De agenda wordt ambtelijk voorbereid. Iedere partij is gerechtigd om agendapunten in te brengen (open agenda). De deelnemers aan het overleg zijn de fondsbeheerders, de VNG en het IPO. Indien noodzakelijk en gewenst kunnen ook andere vakministers of staatsecretarissen aanwezig zijn. De fondsbeheerders komen overeen om in september het overleg te voeren over hoe wordt omgegaan met uitnamen en toevoegingen aan het gemeentefonds met een beperkte omvang. Daartoe wordt een ambtelijk voorstel voorbereid.

Artikel 2 Financiële verhoudingswet

Het kabinet zal artikel 2 van de Financiële verhoudingswet onverkort toepassen en naleven. De vakministers zijn primair verantwoordelijk voor het aangeven van de kosten en bekostigingswijze van taakwijzigingen van gemeenten. Daartoe treden zij ook tijdig in overleg met de fondsbeheerders. In het kader van de Code Interbestuurlijke Verhoudingen is ook tijdig overleg met de VNG van belang.

De Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO)

Over de WMO zijn de volgende afspraken gemaakt:

- de taakopdracht van de onafhankelijke derde zal nog nader besproken worden tussen de VNG, VWS, BZK en Financiën;
- het kabinet en de VNG komen overeen om bij de werking van de motie Mosterd (verschil uitgaven huishoudelijke verzorging 2006 versus toedeling op grond van ijkjaar 2005) niet uit te gaan van compensatie boven de 10%, maar boven de 5%. De bekostigingswijze is dekking uit de ruimte van het gemeentefonds. Het gaat daarbij om een bedrag van ongeveer 5 mln euro;
- het kabinet en de VNG komen overeen dat de subsidieregelingen (diensten bij wonen met zorg, zorgvernieuwingsprojecten ggz, coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg) vanaf 2008 via het objectief verdeelmodel worden verdeeld;
- de (T)BU wordt in het belastingplan 2008 beëindigd, met ingang van 01-01-2009. Per die datum wordt een gemeentelijke compensatieregeling voor chronisch zieken en gehandicapten geïntroduceerd;
- het kabinet en de VNG bevestigen de eerder gemaakte afspraken over het volgen van de uitvoeringskosten van de WMO;
- het kabinet en de VNG komen overeen dat het objectief verdeelmodel per 1 januari 2008 zal worden ingevoerd, waarbij de gefaseerde compensatie van te forse herverdeeeffecten wordt bepaald door de afspraak met de Tweede Kamer dat de cumulatie van herverdeeeffecten van gemeentefonds wijzigingen in geen enkel jaar voor geen enkele gemeente groter is dan € 15 per inwoner;

- het kabinet en de VNG komen overeen dat in de junicirculaire een uitname GF wordt opgenomen van € 22,3 mln. in 2008 en € 35,1 mln. in 2009 terzake Volledig Pakket Thuis. Hierbij wordt het voorbehoud gemaakt dat nader overleg plaats vindt tussen de VNG, VWS, BZK en Financiën over de precieze omvang van deze bedragen. Desgewenst kan dan bijstelling plaats vinden in de septembercirculaire;
- het kabinet en de VNG spreken af dat nader gesproken zal worden over de decentralisatie van de zogenaamde MEE-gelden.

Normeringssystematiek, accres en claims

Kabinet en VNG komen overeen de normeringssystematiek (trap op, trap af) te continueren. Het beeld van het Gemeentefonds ziet er, mede dankzij een meevaller in het meerjarenbeeld, momenteel goed uit. Met het saldo van intensiveringen en ombuigingen uit het Coalitieakkoord en het basisbeeld loopt het reëel accres op tot bijna € 1,1 mld. structureel in 2011. De gemeenten worden voorts gecompenseerd voor de extra kosten van Dijkstal II met een toevoeging aan het gemeentefonds van € 19 miljoen euro vanaf 2008. Kabinet en VNG stellen vast dat in deze omstandigheden sprake is van een omvangrijke ruimte in het gemeentefonds. In dat licht is besloten dat overige claims met betrekking tot het fonds niet worden gehonoreerd. Het gaat daarbij ondermeer om claims op het gebied van openbare orde en veiligheid (€ 115 miljoen vanaf 2007 en € 220 miljoen vanaf 2010), de arbeidstijdenwet en huiselijk geweld.

De VNG ziet in het Coalitieakkoord genoeg aanknopingspunten voor een vruchtbare samenwerking tussen rijk en gemeenten. Gemeenten zijn bereid om net als het rijk een inzet te plegen om een aantal maatschappelijke knelpunten aan te pakken. Meer in het bijzonder liggen op het gebied van zorg, openbare orde en veiligheid, wijken, onderwijs (€ 100 mln. Brede scholen, VVE en VSV), armoedebeleid en schuldhulpverlening (€ 80 mln.) en Jeugd en Gezin (€ 100 mln. Centra voor jeugd en gezin) voor gemeenten en rijk beleidsmatig en budgettair gezamenlijke opgaven. De verdere invulling wordt gerealiseerd in afspraken tussen VNG en de vakministers, binnen de reguliere verantwoordingssystematiek van het Gemeentefonds.

Dit betekent dat de verantwoording van het bereiken van de doelen primair plaatsvindt via de eigen democratische organen en in het overleg tussen de partners, overigens zonder dat er sprake is van concrete output-cijfers. In hoofdstuk 2 van het bestuursakkoord wordt nader ingegaan op enkele van deze afspraken op het terrein van jeugd en gezin, armoedebeleid en schuldhulpverlening en op het terrein van onderwijs de domeinen VSV, VVE en brede scholen.

Het kabinet en de VNG komen overeen dat de discussie over het wel of niet meenemen van de rente in de uitgangspunten van de normering nader besproken zal worden. De halvering van de behoedzaamheidsreserve, zoals geadviseerd in de evaluatie van de normering, wordt overgenomen.

Samenstelling gemeentelijk belastinggebied

Het kabinet en de VNG komen overeen dat de samenstelling van het gemeentelijke belastinggebied besproken zal worden aan de hand van de resultaten van de commissie Van Aartsen (ingesteld door de VNG). Voorts zijn de volgende afspraken gemaakt:

- ambtelijk zal nader verkend en uitgewerkt worden of en hoe de tariefstelling aan 2500 euro waarde-eenheid van een onroerend goed vervangen kan worden door een percentage;

- de staatssecretaris van Financiën zal bezien of inkomensgegevens, ten dienste van het kwijtscheldingsbeleid van gemeenten, ter beschikking gesteld kunnen worden aan gemeenten. In beginsel is hij daartoe bereid. Nadere uitwerking (basisregistratie) en het creëren van een wettelijke basis moet worden bezien.

Limitering OZB

De huidige limitering van de OZB wordt per 1 januari 2008 geschrapt. In de circulaire aan de gemeenten wordt dat gemeld onder het gebruikelijk voorbehoud van parlementaire behandeling van de wetwijziging. Het huidige systeem van limitering is namelijk gericht op individuele gemeenten en leidt als gevolg daarvan tot bestuurlijke en technische discussies.

VNG en het kabinet zijn het erover eens dat dit niet mag leiden tot een onevenredige stijging van de collectieve lastendruk. In verband hiermee zal een macronorm worden ingesteld, de ontwikkeling van de lokale lasten zal worden gevolgd en zonodig onderwerp vormen van bestuurlijk overleg, waarna het rijk in geval van overschrijding van die macronorm kan ingrijpen via correctie van het volume van het gemeentefonds. Deze afspraak zal in 2010 worden geëvalueerd. Het kabinet kan dan, indien daar aanleiding voor is, alsnog een wettelijk mechanisme van limitering en compensatie via het gemeentefonds instellen.

WOZ

In een komend bestuurlijk overleg WOZ (Financiën, BZK, de VNG en de Unie van Waterschappen) zal aandacht besteed worden aan de mogelijke extra kosten voor gemeenten als gevolg van de Wet Werken aan Winst en de kostenverdeling tussen kabinet, de VNG en de UvW.

Single Information en Single Audit

Het kabinet en de VNG komen overeen om het beleid rond Single Information en Single Audit met kracht voort te zetten. Dat geldt ook voor de verantwoordingssystematiek tussen provincies en gemeenten. In het bestuursakkoord met het IPO wordt dat als zodanig ingebracht.

BTW-compensatiefonds

De volgende afspraken zijn gemaakt over het BTW-compensatiefonds:

- in het belang van de totstandkoming van dit bestuursakkoord zal de nettering van de specifieke uitkeringen voor circa €15 mln. in 2011 worden gecompenseerd door het Kabinet. Dit betekent dat de bedragen van Cebeon leidend zijn, gecorrigeerd voor de reductie in administratieve lasten. *Zie bijlage 3.2 B;*
- de staatssecretaris van Financiën zal de VNG steunen in een gesprek met het verbond van verzekeraars op het punt dat goede afspraken nodig zijn tussen verzekeraars en gemeenten voor wat betreft de verzekerde bedragen (netto uitkering in geval van schade, dan ook netto premie);
- de VNG stemt in met de nieuwe verdeelformules zoals deze in het Cebeon onderzoek zijn vastgesteld;
- de staatssecretaris van Financiën zal nader inzicht geven in de financiële gevolgen van de controles die door de belastingdienst plaatsvinden. Daarbij is aangegeven dat correctie van de afgesproken additionele uitname niet aan de orde is.

Bijlage 3.2 B NETTEREN SPECIFIEKE UITKERINGEN

In 2003 is het BTW-compensatiefonds ingevoerd. Hierdoor kunnen gemeenten, provincies en kaderwetgebieden BTW declareren bij het BTW-compensatiefonds. Omdat het fonds budgettair neutraal is ingevoerd, heeft er een uitname plaatsgevonden uit het gemeentefonds en het provinciefonds. In deze uitname is de BTW component van bestaande (voor 2004 ingevoerde) specifieke uitkeringen betrokken. Nieuwe (vanaf 2004 ingevoerde) specifieke uitkeringen worden sindsdien netto verstrekt. Het onderscheid tussen bestaande en nieuwe specifieke uitkeringen leidt tot een aantal problemen voor gemeenten en provincies. Deze problemen liggen voornamelijk in de sfeer van verantwoording aan departementen en een budgettair nadeel voor gemeenten en provincies als specifieke uitkeringen eindigen.

Op verzoek van VNG en IPO heeft de werkgroep evaluatie BTW-compensatiefonds daarom het onderzoeksbureau CEBEON de opdracht verstrekt om de BTW-component van bestaande specifieke uitkeringen te berekenen. Inmiddels zijn de onderzoeksresultaten bekend over 2003 (ca. € 37 miljoen voor de gemeenten en ca. € 9 miljoen voor de provincies). Het onderzoek naar de omvang van de BTW-component is onderdeel van een groot onderzoek om de uitname uit het gemeentefonds en het provinciefonds ten behoeve van het BTW-compensatiefonds te baseren op de feitelijke BTW-declaraties. Deze waren in 2003 nog niet bekend.

In concreto betekent dit dat de BTW-component van specifieke uitkeringen vanaf de departementale begrotingen moet worden overgeheveld naar het gemeentefonds en het provinciefonds. Doordat specifieke uitkeringen zijn komen te vervallen of een aflopend karakter hebben, wijken de meerjarige bedragen die met departementen zijn overeenkomen af van de bedragen op basis van het onderzoek van Cebeon.

Departementen stemmen hiermee in, mits hierover met de koepels van gemeenten en provincies (VNG respectievelijk IPO) een akkoord wordt gesloten. Duidelijk moet zijn dat tegenover het voordeel van netteren een mogelijk nadeel kan bestaan, omdat de nettering - die macro budgettair neutraal is – mogelijk niet voor iedere gemeente en provincie budgettair neutraal hoeft uit te werken. Gemaakte meerjarige (prestatie)afspraken tussen departementen en gemeenten respectievelijk provincies (bijvoorbeeld ISV-convenanten) worden echter niet opengebroken naar aanleiding van deze netteringsoperatie. Dat houdt in dat de bedragen die zijn toegezegd aan individuele gemeenten en provincies worden verlaagd met de bedragen die worden overgeheveld van de departementale begrotingen naar het gemeente- en provinciefonds. Door middel van het afsluiten van dit bestuursakkoord wordt dit door de betrokken partijen onderkend. Daarmee kan deze bestuursovereenkomst als 'side-letter' worden beschouwd bij de meerjarige prestatie-afspraken die eerder zijn afgesloten tussen individuele gemeenten/provincies en de departementen, welke hebben geleid tot openstaande verplichtingen¹.

Hierachter wordt inzicht gegeven in de specifieke uitkeringen per departement die meelopen in de netteringsoperatie, inclusief de bijbehorende bedragen. Deze bedragen zullen met ingang van 1 januari 2008 overgeheveld worden naar het gemeentefonds en/of het provinciefonds (budgettaire verwerking bij Voorjaarsnota 2007).

¹ Dit geldt uitdrukkelijk niet voor ILG. Hierover zijn specifieke afspraken gemaakt met de betrokken bestuurders.

a. Totaaloverzicht netteren specifieke uitkeringen

Van departement naar GF (mln €)	2008	2009	2010	2011	2012
BZK	4,390	4,390	4,390	4,390	4,390
EZ	0,600	0,600	0,260	0,260	0,260
FIN	2,540	2,540	2,540	2,540	2,540
VROM	1,973	1,979	2,324	2,701	2,701
WWI	13,268	15,684	11,345	5,686	5,686
VWS	0,040	0,040	0,040	0,040	0,040
V&W	0,270	0,270	0,270	0,270	0,270
OCW	0,150	0,150	0,150	0,150	0,150
Totaal GF	23,231	25,653	21,319	16,037	16,037
Cebeon-reeks	37	37	37	37	37

Van departement naar PF (mln €)	2008	2009	2010	2011	2012
BZK	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
EZ	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
FIN	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
VROM	5,836	5,872	6,937	8,100	8,100
WWI	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
VWS	0,060	0,060	0,060	0,060	0,060
V&W	2,330	2,330	2,330	2,330	2,330
OCW	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Totaal PF	8,226	8,262	9,327	10,490	10,490
Cebeon reeks	8,6	8,6	8,6	8,6	8,6

Van departement naar GF+PF (mln €)	2008	2009	2010	2011	2012
BZK	4,390	4,390	4,390	4,390	4,390
EZ	0,600	0,600	0,260	0,260	0,260
FIN	2,540	2,540	2,540	2,540	2,540
VROM	7,809	7,851	9,261	10,801	10,801
WWI	13,268	15,684	11,345	5,686	5,686
VWS	0,100	0,100	0,100	0,100	0,100
V&W	2,600	2,600	2,600	2,600	2,600
OCW	0,150	0,150	0,150	0,150	0,150
Totaal GF+PF	31,457	33,915	30,646	26,527	26,527
Cebeon Reeks	45,6	45,6	45,6	45,6	45,6

b. Correctie op departementale overboeking

	2008	2009	2010	2011	2012
Uitkomsten CEBEON (uitname)					
GF	37	37	37	37	37
PF	8,6	8,6	8,6	8,6	8,6
Totaal	45,6	45,6	45,6	45,6	45,6
Overheveling departementen					
GF	23,2	25,6	21,3	16,0	16,0
PF	8,2	8,3	9,3	10,5	10,5
Benodigde aanvulling nettering spuks					
GF	13,7	11,3	15,6	20,9	20,9
PF	0,4	0,3	-0,7	-1,9	-1,9
Totaal	14,1	11,6	14,9	19,0	19,0
uitname AL (toe te rekenen aan gf 92%, pf 8%)	-5	-5	-5	-5	-5
Totaal toevoeging GF/PF	9,1	6,6	9,9	14	14

c. Bedragen uitgesplitst naar departement en regeling

Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Van BZK naar GF/PF (mln. €)	2008	2009	2010	2011	2012 e.v.
Sociale integratie en veiligheid (G25)					
<i>Naar GF</i>	0,730	0,730	0,730	0,730	0,730
<i>Naar PF</i>	-	-	-	-	-
Rampenbestrijding (Bdur)					
<i>Naar GF</i>	0,770	0,770	0,770	0,770	0,770
<i>Naar PF</i>	-	-	-	-	-
Bommenregeling					
<i>Naar GF</i>	2,890	2,890	2,890	2,890	2,890
<i>Naar PF</i>	-	-	-	-	-
Totaal	4,390	4,390	4,390	4,390	4,390

Economische Zaken

Van EZ naar GF/PF (mln. €)	2008	2009	2010	2011	2012 e.v.
Niet-fysieke stadseconomie *					
Naar GF	0,280	0,280	-	-	-
Naar PF	-	-	-	-	-
Tender investeringsprogramma provincies **					
Naar GF	0,260	0,260	0,260	0,260	0,260
Naar PF	-	-	-	-	-
Fysieke stadseconomie ***					
Naar GF	0,060	0,060	-	-	-
Naar PF	-	-	-	-	-
Totaal	0,600	0,600	0,260	0,260	0,260

* Opgegaan in programma stadseconomie. Is overgegaan in GSB en loopt tot en met 2009.

** Opgegaan in Topper regeling.

**** Opgegaan in programma stadseconomie. Is overgegaan in GSB en loopt tot en met 2009.

Financiën

Van FIN naar GF/PF (mln. €)	2008	2009	2010	2011	2012 e.v.
Kosten waardering onroerende zaken					
Naar GF	2,540	2,540	2,540	2,540	2,540
Naar PF	-	-	-	-	-
Totaal	2,540	2,540	2,540	2,540	2,540

Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Van VROM naar GF/PF (mln. €)	2008	2009	2010	2011	2012 e.v.
Bodemsanering *					
<i>Naar GF</i>	1,851	1,864	2,204	2,576	2,576
<i>Naar PF</i>	5,783	5,822	6,885	8,047	8,047
Subsidies geluidhinder **					
<i>Naar GF</i>	0,122	0,115	0,120	0,125	0,125
<i>Naar PF</i>	0,053	0,050	0,052	0,053	0,053
Totaal	7,809	7,851	9,261	10,801	10,801

* De meerjarige verplichtingen met gemeenten en provincies lopen tot en met 2009. Het bijbehorende BTW-percentage voor bodemsanering bedraagt 5,7%.

** Ten aanzien van de openstaande verplichtingen voor geluidhinder (wegverkeer, spoorweglawaaai) bedraagt het BTW-percentage 0,6%.

Wonen, Wijken en Integratie

Van WWI naar GF/PF (mln. €)	2008	2009	2010	2011	2012 e.v.
Investeringsbudget stedelijke vernieuwing *					
<i>Naar GF</i>	12,582	15,204	10,959	5,661	5,661
<i>Naar PF</i>	-	-	-	-	-
Innovatiebudget stedelijke vernieuwing **					
<i>Naar GF</i>	0,686	0,480	0,386	0,025	0,025
<i>Naar PF</i>	-	-	-	-	-
Totaal	13,268	15,684	11,345	5,686	5,686

* De meerjarige verplichtingen met gemeenten lopen tot en met 2009. Het bijbehorende BTW-percentage voor het investeringsbudget stedelijke vernieuwing bedraagt 3,8 %.

** De meerjarige verplichtingen met gemeenten lopen tot en met 2009. Het bijbehorende BTW-percentage voor het innovatiebudget stedelijke vernieuwing bedraagt 3,1 %.

Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Van VWS naar GF/PF (mln. €)	2008	2009	2010	2011	2012 e.v.
Opvang					
<i>Naar GF</i>	<i>0,030</i>	<i>0,030</i>	<i>0,030</i>	<i>0,030</i>	<i>0,030</i>
<i>Naar PF</i>	-	-	-	-	-
Jeugdhulpverlening					
<i>Naar GF</i>	<i>0,010</i>	<i>0,010</i>	<i>0,010</i>	<i>0,010</i>	<i>0,010</i>
<i>Naar PF</i>	<i>0,060</i>	<i>0,060</i>	<i>0,060</i>	<i>0,060</i>	<i>0,060</i>
Totaal	0,100	0,100	0,100	0,100	0,100

Verkeer en Waterstaat

Van V&W naar GF/PF (mln. €)	2008	2009	2010	2011	2012 e.v.
Bijdrage hoofdvaarwegen					
<i>Naar GF</i>	-	-	-	-	-
<i>Naar PF</i>	<i>2,320</i>	<i>2,320</i>	<i>2,320</i>	<i>2,320</i>	<i>2,320</i>
Duurzaam veilig					
<i>Naar GF</i>	<i>0,110</i>	<i>0,110</i>	<i>0,110</i>	<i>0,110</i>	<i>0,110</i>
<i>Naar PF</i>	<i>0,010</i>	<i>0,010</i>	<i>0,010</i>	<i>0,010</i>	<i>0,010</i>
Vervoermanagement					
<i>Naar GF</i>	<i>0,160</i>	<i>0,160</i>	<i>0,160</i>	<i>0,160</i>	<i>0,160</i>
<i>Naar PF</i>	-	-	-	-	-
Totaal	2,600	2,600	2,600	2,600	2,600

Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Van OCW naar GF/PF (mln. €)	2008	2009	2010	2011	2012 e.v.
Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid					
<i>Naar GF</i>	<i>0,140</i>	<i>0,140</i>	<i>0,140</i>	<i>0,140</i>	<i>0,140</i>
<i>Naar PF</i>	-	-	-	-	-
Regionale meld- en coördinatiefunctie					
<i>Naar GF</i>	<i>0,010</i>	<i>0,010</i>	<i>0,010</i>	<i>0,010</i>	<i>0,010</i>
<i>Naar PF</i>	-	-	-	-	-
Totaal	0,150	0,150	0,150	0,150	0,150

Bijlage 3.2 C ONTWIKKELING ACCRES GEMEENTEFONDS 2008 – 2011

Het financiële kader begint met het beeld van de ontwikkeling van het gemeentefonds als gevolg van het coalitieakkoord. Vervolgens wordt de reële groei van het gemeentefonds voor 2008-2011 weergegeven.

Gemeenten mutatie (accres) conform CA; in mln euro	2008	2009	2010	2011
- CA: wijkenvelop	100	200	300	400
- CA: veiligheidsvelop	50	75	100	150
- CA: naar rato ombuigingsinspanning gemeenten	-322	-368	-460	-506
- addtionele toevoeging t.o.v. CA pro rato deel 300 mln	181	197	282	280
- MLT	95	93	44	91
Extra op basis van Coalitieakkoord/CEP (trap op/trap af)	105	197	265	414

Gemeenten	2008	2009	2010	2011
Extra GF 2008-2011 (Basisbeeld conform miljoenennota)	253	435	551	611
Toevoeging op basis van Coalitieakkoord/CEP	105	197	265	414
Toevoeging dijkstal	19	19	19	19
Juiste verdeling omvang accres CA naar gf/pf cf. normeringssystematiek	2	19	23	48
Extra reëel accres GF2008-2011*	379	670	858	1.091

*De berekening van het accres betreft een tussenstand van het extra accres ten opzichte van de Miljoenennota 2007 (septembercirculaire) op basis van het Coalitieakkoord. Uiteindelijk wordt het definitieve accres jaar t bepaald en vastgesteld bij voorlopige rekening t+1.

3.3.1 Sociale veiligheid en preventie

Regierol gemeenten

De regierol van gemeenten wordt op het terrein van lokale integrale veiligheid uiterlijk 1-1-2008 wettelijk vastgelegd door in de Gemeentewet de verplichting tot het hebben van een gemeentelijk integraal veiligheidsplan op te nemen.

VNG en BZK stellen in de 2^e helft van 2007 vast welke ondersteuning gemeenten geboden moet worden om de kwaliteit en de uitvoering van het lokaal veiligheidsbeleid te verbeteren.

In 2008 worden met burgernet pilots gedraaid in een vijftal regio's. Op basis van een evaluatie van deze pilots wordt in 2009 besloten over de manier waarop tot landelijke uitrol wordt overgegaan.

De omvang en ernst van het aantal voorvallen van agressie en geweld tegen werknemers met publieke taken (zoals ambulance- en politiepersoneel, baliemedewerkers van gemeenten) is in de afgelopen jaren explosief gestegen. Om deze ontwikkeling tegen te gaan is het Actieprogramma aanpak agressie en geweld tegen werknemers met een publieke taak gepresenteerd. Dit programma is mede ondertekend door de VNG. VNG en kabinet werken op dit punt samen om te komen tot een veilige en respectvolle uitvoering van de publieke taak.

Met de ketenpartners op gebied van veiligheid (w.o. politie en OM) worden concrete afspraken gemaakt over de aanpak van problemen om de doelstelling van vermindering van de criminaliteit met 25% te bereiken. Met de VNG worden in 2007 afspraken gemaakt over de bijdrage van gemeenten aan het bereiken van die doelstelling over veiligheidsproblemen op (in ieder geval) het gebied van jeugd en veiligheid, overlast, (huiselijk) geweld en wijkveiligheid. Daarnaast houden gemeenten zich actief bezig met de bestuurlijke aanpak van criminaliteit. Daarbij maken gemeenten onder meer gebruik van het instrument BIBOB. Het rijk en gemeenten stellen in 2007 een gezamenlijk actieprogramma voor de aanpak van georganiseerde criminaliteit op. Het rijk ondersteunt gemeenten door regionale expertisecentra mogelijk te maken, waar expertise over de verschillende aspecten van de bestuurlijke aanpak voor handen is. Er wordt gestart in enkele pilotregio's. De regionale expertisecentra nemen geen taken van de gemeenten over, maar kunnen wel actief ondersteuning bieden. Daarnaast draagt het rijk er zorg voor dat de instrumenten waar gemeenten een beroep op doen (bijv. BIBOB-advies) op tijd geleverd worden en kwalitatief op niveau zijn.

Ook gemeenten kunnen concrete afspraken aandragen voor terreinen waarop ketenafspraken kunnen worden gemaakt; de voortgang en uitkomsten worden transparant gemaakt.

Met de WMO is bestrijding van huiselijk geweld een wettelijke taak voor alle gemeenten geworden. Om te verzekeren dat gemeenten over de noodzakelijke structurele middelen hebben om die taak te kunnen invullen wordt de komende jaren flink geïnvesteerd in preventie, aanpak en nazorg. In het kader van de Wet tijdelijk huisverbod wordt een beroep gedaan op gemeenten om hulpverlening aan de slachtoffers te bieden.

Rijk en gemeenten vinden dat de nazorg voor ex-gedetineerden versterkt moet worden. Gemeenten nemen deze taak op zich onder de voorwaarde dat de komende periode een onderzoek wordt uitgevoerd naar de verwachte taken van gemeenten en de daarvoor benodigde middelen. Vervolgens maken het kabinet en de VNG nadere afspraken over

de verdeling van taken en verantwoordelijkheden met betrekking tot ex-gedetineerden. Dit resulteert in een gezamenlijke formulering van de verwachte taken, verantwoordelijkheden inzake nazorg aan de overige ex-gedetineerden, naast de afspraken voor veelplegers en MO doelgroep.

In het kader van het werk van de Commissie Holtslag hebben de landelijke inlichtingendiensten maximale transparantie beloofd. Zij zullen het lokale bestuur en de politie tijdig informeren over voor hen relevante ontwikkelingen op het gebied van terrorismebestrijding en radicalisering. Aan de burgemeester wordt gevraagd dat ook te doen aan de landelijke inlichtingendiensten.

Gemeenten zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van de drank- en horecawetgeving. De inzet is dat de DHW dusdanig wordt aangepast dat het toezicht overgaat naar gemeenten. Hiertoe wordt in 2007 een aantal pilots gestart.

Rijk en VNG maken nadere afspraken over het coffeeshopbeleid, prostitutie en fietsendiefstal.

Prestatiesturing

Het kabinet en VNG stimuleren de transparantie tussen de veiligheidspartners over elkaars prestaties, waarbij de VNG de regie neemt over de transparantie van de gemeenten, en versterken de mogelijkheden van horizontaal toezicht door gemeenten.

Op initiatief van de VNG wordt daarvoor binnen het PVG een benchmark ontwikkeld.

Medio 2009 bezien Kabinet en VNG in hoeverre de doelstelling ten aanzien van wederzijdse transparantie bereikt is en/ of aanvullend beleid noodzakelijk is.

VNG en rijk trekken in 2007 gezamenlijk op bij de pilots veiligheid en over de uitvoering van de gemaakte afspraken binnen die pilots. VNG en rijk maken medio 2007 afspraken over het vervolg, afhankelijk van en op basis van een gezamenlijke evaluatie.

Bevoegdheden openbare orde

Het rijk introduceert geen nieuwe bevoegdheden op het terrein van openbare orde voor de burgemeester totdat een visie is ontwikkeld op de openbare ordeportefeuille van de burgemeester. Dit geldt niet voor lopende of reeds aangekondigde wetsvoorstellen.

Het rijk ontwikkelt in 2007 in samenwerking met de VNG een visie op de portefeuille integrale veiligheid van de burgemeester en de afbakening met het strafrecht.

Op basis van deze visie wordt bezien welke (bestuurlijke) instrumenten verder nog moeten worden ontwikkeld.

Bestuurlijke boete

Het kabinet zet onverkort in op de invoering van de bestuurlijke boete voor overlast in de openbare ruimte (wv 30 101, APV).

De nog op te stellen AMvB met feiten welke worden uitgezonderd van de mogelijkheid bestuurlijk te beboeten, de zgn. negatieve lijst bij wetsvoorstel Bestuurlijke boete overlast in de openbare ruimte, zal zo min mogelijk beperkingen opleggen aan gemeenten om bestuurlijk te beboeten. De VNG wordt bij de opstelling van de AMvB betrokken.

De VNG wordt na aanneming van de wet door de Eerste Kamer betrokken bij de implementatie daarvan.

Politie

De bijdrage van de politie aan de doelstellingen van pijler V van het kabinetsprogramma wordt vastgelegd in landelijke prioriteiten. Deze hebben betrekking op jeugdcriminaliteit,

geweld, veilige wijken en versterking van de opsporing. Vanaf 2008 wordt jaarlijks het vertrouwen van de burger in de politie via de Integrale Veiligheidsmonitor gemeten. VNG en Rijk komen in 2007 tot overeenstemming over een aantal uitgangspunten bij de uitwerking van de afspraken in het Coalitieakkoord betreffende de politie(organisatie), zoals:

- gezag blijft lokaal belegd bij de burgemeester en officier van justitie,
- taken en bevoegdheden van de politie blijven ongemoeid,
- efficiënter en effectiever opererende politie is gezamenlijk streven,
- goede democratische inbedding, zowel wat betreft het beheer als wat betreft het gezag,
- goede balans tussen landelijke, regionale en lokale verantwoordelijkheden,
- VNG en BZK maken nadere afspraken over het tempo waarin de integratie van het regionaal politiebesteding en het veiligheidsbestuur gerealiseerd moet zijn

BZK informeert de VNG over de criteria op basis waarvan eind 2008 geëvalueerd wordt of herijking van het politiebesteding noodzakelijk is. Indien besloten wordt tot herijking van het politiebesteding zal de VNG daarbij betrokken worden.

Kabinet en de VNG maken in 2007 afspraken over verbetering van de link tussen het lokale veiligheidsbeleid en het beleid van de politie en overleggen over de afstemming tussen de wijze van prioriteren van lokale, regionale en landelijke onderwerpen. Rijk en VNG bekijken hoe eventuele knelpunten daarin kunnen worden weggenomen.

3.3.2 Verbeteren brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing

De verbetering van de brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing wordt ingezet langs de onderstaande lijnen.

Verbeteren rampenbestrijding en crisisbeheersing

In de kwaliteitsamvb, behorende bij de wet op de Veiligheidsregio's, stelt het Rijk dit jaar eisen vast voor de prestaties van de veiligheidsregio en de kwaliteit van brandweezorg door het formuleren van inhoudelijke doelen en kwaliteitseisen. VNG en overige koepels worden bij het opstellen van de kwaliteitsamvb gedurende 2007 betrokken. De rampenbestrijding en crisisbeheersing voldoen eind 2009 aan die geformuleerde kwaliteitseisen. Rijk en VNG maken in 2007 afspraken over te behalen mijlpalen en het onderliggende tijdspad (bijvoorbeeld over opleiden, trainen, oefenen). BZK ontwikkelt in 2008 samen met de VNG en het veld een benchmarkinstrument voor de veiligheidsregio's.

Verbeteren kwaliteit brandweezorg

De kwaliteitsamvb, behorende bij de wet op de veiligheidsregio's, noodzaakt gemeenten tot professionalisering en samenwerking, alsmede tot een mate van regionalisering waarvan de uitwerking in meerdere vormen zijn beslag kan krijgen. De VNG zal (vrijwillige) samenwerking en regionalisering inzake de brandweezorg stimuleren (onder andere via handreikingen vanuit het Veiligheidsberaad). Daarnaast zorgen VNG en Rijk er voor dat de brandveiligheid op orde is door de 14 actiepunten van het Actieprogramma Brandveiligheid uit te voeren dat de ministers van BZK en VROM op 30 januari 2007 aan de Tweede Kamer hebben aangeboden.

Verbeteren bestuurlijke organisatie van de rampenbestrijding en crisisbeheersing

Ook voor het functioneren van de veiligheidsregio is een adequate bestuurlijke organisatie van cruciaal belang. Om deze te borgen worden de onderstaande maatregelen doorgevoerd.

De veiligheidsregio's worden vormgegeven als verlengd lokaal bestuur.

Gelet op het Coalitieakkoord is uitgangspunt dat regionalisering van het beheer van de brandweer in deze kabinetsperiode niet bij wet wordt opgelegd. Er zijn echter goede argumenten om te komen tot schaalvergroting en samenwerking in de brandweezorg, maar het doel – verbetering van kwaliteit, effectiviteit en doelmatigheid van de brandweezorg - staat daarbij voorop. Tempo en wijze van regionalisering kunnen verschillen. Het streefbeeld is dat in deze kabinetsperiode in alle regio's verregaande stappen in de structurele samenwerking zijn gezet. Het Veiligheidsberaad neemt de ontwikkeling van veiligheidsregio's krachtig ter hand.

Ten behoeve van de rampenbestrijding en de veiligheidsregio's wordt de BDUR substantieel verhoogd. Dit gaat niet ten koste van de bijdrage aan het Gemeentefonds. Het financieringsstelsel blijft gebaseerd op hybride financiering.

In geval van inbreuken op de nationale veiligheid dienen lokale, regionale en nationale belangen in samenhang te worden beschermd. Daarvoor moet de samenwerking tussen de betrokken overheden effectief en vlekkeloos verlopen; iedere bestuurslaag heeft daarbij zijn eigen organisatievorm zowel op het gebied van de preventie, de preparatie als de respons. BZK voorziet voor de voorbereiding op bovenregionale dreigingen de regio's van de benodigde informatie. De VNG draagt bij aan het op landelijk niveau in kaart brengen van de beschikbare en benodigde capaciteiten (mensen en materieel) die nodig zijn voor het effectief omgaan met, dan wel voorkomen van crises. Verder spreken BZK en VNG af dat zij onderzoeken in hoeverre de aansluiting tussen decentrale en nationale overheden bij het voorkomen van, voorbereiden op en optreden tijdens crises voldoende effectief is.

In het Veiligheidsberaad is het aantal vertegenwoordigingen van het veld gestroomlijnd. Het Veiligheidsberaad werkt intensief samen met de operationele component en neemt daartoe vertegenwoordigers van de operationele diensten op in de verschillende geledingen van zijn structuur. Afspraken tussen het rijk en het veld op bestuurlijk niveau worden met het Veiligheidsberaad gemaakt. Bestuurlijk overleg vindt plaats via het Strategisch Beraad Veiligheid. De operationele component is daaraan gecommiteerd. Het rijk ondersteunt het Veiligheidsberaad met een structurele financiële bijdrage

Informatievoorziening

Om de informatievoorziening bij rampenbestrijding en crisisbeheersing te verbeteren, zullen de gemeenten het volgende realiseren:

- binnen deze kabinetsperiode na ondertekening zullen de gemeenten “in ieder geval” informatie, zoals die nu wordt bepaald onder de vlag van de Raad MIV, aan elkaar en aan andere veiligheidspartners ter beschikking kunnen stellen en kunnen afnemen van andere partners;
- binnen deze kabinetsperiode is er een landelijke vraagarticulatie vanuit de gemeenten, en nemen de gemeenten landelijk deel aan de multidisciplinaire en interdisciplinaire vraagafstemming;
- binnen deze kabinetsperiode is in iedere veiligheidsregio het informatiemanagement geborgd op regionaal niveau.

De gemeenten zullen de bestaande Raad voor de Multidisciplinaire Informatievoorziening als bestuurscommissie inpassen in het Veiligheidsberaad. Deze bestuurscommissie zal

de bestaande taken van de Raad MIV blijven uitvoeren. BZK en VNG maken binnen zes maanden na ondertekening van deze overeenkomst nadere afspraken over hoe de positie van de deelnemende partijen die niet tot de veiligheidsregio behoren, wordt gewaarborgd.

Het rijk heeft de architectuur IBV ontwikkeld, Het rijk zal met VNG – en andere veiligheidspartners - de architectuur IBV en de daaruit voortvloeiende afspraken en kaders uitwerken. VNG zorgt ervoor dat de resultaten verankerd worden in de gemeentelijke informatievoorziening.

Overige afspraken

De burgemeester en daarvan afgeleid de directeur GHOR krijgt een aanwijzingsbevoegdheid in de preparatie/oefenfase.

In het Coalitieakkoord februari 2007 is de meldkamer beschreven als een publieke verantwoordelijkheid. Het rijk zal dit wettelijk verankeren door tenminste te zorgen voor meldkamers voor de drie disciplines onder beheersverantwoordelijkheid van het openbaar bestuur. In de meldkamer behoudt de Regionale Ambulance Voorziening (RAV) haar verantwoordelijkheid voor de instandhouding van meldkamer voor het ambulancedeel. De RAV kan ook een private instelling zijn. Bij opschaling in crisis en rampensituaties alsmede bij oefeningen daartoe staat de meldkamer onder rechtstreekse aansturing van het regionaal veiligheidsbestuur.

3.4.1 Aanleiding

Het gaat economisch goed gaat met Nederland. Gemeenten hebben met de WWB en hun sterke rol in de regio een goed uitgangspunt om de participatie aan de onderkant van de arbeidsmarkt de komende jaren te vergroten. Toch bestaat het risico dat mensen die langdurig aan de kant staan onvoldoende profiteren van het goede economische tij. VNG en SZW hebben de gezamenlijke doelstelling om zo veel mogelijk mensen weer voluit mee kunnen laten doen in de samenleving. Hierbij staat arbeidsparticipatie voorop, maar “meedoen” moet breder worden opgevat. Als regulier, betaald werk niet direct tot de mogelijkheden behoort, moeten mensen gestimuleerd worden maatschappelijk te participeren (bijvoorbeeld via leerbanen of vrijwilligerswerk). Daarbij gaat het niet alleen om bijstandsgerechtigden, maar ook om mensen zonder werk en uitkering met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

3.4.2 Ambities

Met het oog op deze gezamenlijke doelstelling spreken VNG en SZW de volgende ambities uit met betrekking tot arbeidsparticipatie, maatschappelijke participatie, armoede/schulden en ondernemerschap:

- VNG en SZW maken zich de komende jaren sterk voor het realiseren van een vermindering van het aantal mensen dat een beroep doet op de WWB. Ten opzichte van de MLT-raming wordt een vermindering afgesproken van 30.000 huishoudens/uitkeringen. Naar de huidige ramingsstand gemeten betekent dit een daling met 75.000 huishoudens/uitkeringen naar 227.000 in 2011² ten opzichte van de stand ultimo 2006 (302.000 uitkeringen < 65 jaar).
- VNG en SZW streven ernaar 25.000 niet-uitkeringsgerechtigden in de periode 2007 - 2011 aan werk te helpen of maatschappelijk te laten participeren als de afstand tot de arbeidsmarkt te groot is.
- VNG en SZW geven een extra impuls aan het bestrijden van armoede en het terugdringen van het aantal huishoudens met problematische schulden.
- VNG en SZW zullen het ondernemerschap stimuleren juist ook bij kwetsbare groepen.

3.4.3 Maatregelen

SZW en de VNG maken de volgende afspraken om de gezamenlijke ambitie gestand te doen.

² De afspraak is dat de extra inspanning 30.000 uitkeringen bedraagt ten opzichte van de MLT-raming die in augustus 2007 wordt vastgesteld. Volgens de huidige SZW-ramingstand daalt het aantal uitkeringen in 2007 – 2011 met 45.000. Mocht de MLT-raming uitkomen op een aantal dat 5.000 hoger of lager is dan op grond van de huidige ramingstand wordt verwacht, dan zal worden bezien wat dit betekent voor de hier geformuleerde ambitie.

3.4.3.A Maatregelen om participatie te vergroten

Financieringssystematiek WWB

Uitgangspunten voor te nemen maatregelen bij de financieringssystematiek zijn dat te grote schommelingen in het budget worden voorkomen en dat rekening wordt gehouden met vormen van maatschappelijke participatie.

- Hiertoe worden de gemeentelijke budgetten voor het re-integratiebeleid meerjarig vastgelegd, rekening houdend met de ombuiging op het W-deel die oploopt tot 375 miljoen in 2011. In het kader van de evaluatie van de regeling afwikkeling oude vreemdelingenwet zal aan de orde komen of zich als gevolg van deze regeling onvoorziene effecten voordoen.
- Uitgangspunt is dat het I-deel, met inbegrip van de voor de aanvullende uitkering uit hoofde van artikel 74 WWB gereserveerde begrotingsmiddelen, voor de periode 2008 - 2011 wordt vastgezet op basis van de MLT-raming van het Centraal Planbureau, zoals die in augustus 2007 wordt gepubliceerd. Alleen wanneer de conjunctuur buiten een bepaalde bandbreedte afwijkt wordt het macro-budget tussentijds gecorrigeerd. Het macrobudget wordt jaarlijks wel gecorrigeerd voor loon/prijbsijstelling en (wijzigingen in de) effecten van rijksbeleid. Deze afspraak geldt in voor- en tegenspoed.
- Afspraak is dat gemeenten een positief verschil tussen de MLT-raming en realisatie inzetten voor het waarmaken van de ambities van dit akkoord.
- SZW biedt transparantie over de wijze waarop de MLT-raming tot stand is gekomen.
- SZW zal bij de evaluatie van de WWB het verdeelmodel I-deel evalueren en op basis daarvan bezien of er aanleiding is nog deze kabinetsperiode te komen tot verbetering van de verdeling. Daarnaast evalueert SZW de financieringssystematiek WWB ten behoeve van besluitvorming door het volgend kabinet.
- In een werkgroep SZW/VNG zullen een aantal technische aspecten m.b.t. bovenstaande afspraken nader worden uitgewerkt.

Participatiefonds (ontschotting van middelen)

Het kabinet bundelt participatiebevorderende budgetten zodanig dat gemeenten de budgetten optimaal kunnen inzetten voor het bevorderen van duurzame participatie. De VNG zal bij de uitwerking betrokken worden. Uitgangspunten zijn:

- bundeling leidt tot een bijdrage aan het realiseren van de doelen uit de pijler sociale samenhang van het beleidsprogramma van dit kabinet;
- de gemeentelijke budgetten voor volwasseneneducatie (OCW), inburgering (WWI) en re-integratie (SZW) zullen in eerste aanleg worden betrokken;
- aandachtspunt bij de nadere uitwerking is in ieder geval het behoud van de infrastructuur van de ROC's;
- het schot tussen I- en W-deel van de WWB blijft overeind;
- omdat de vorming van een participatiefonds, wegens benodigde wetswijziging en complexiteit van uitwerking, enige tijd kan duren, overlegt SZW met de VNG over mogelijkheden hoe vooruitlopend op de wetswijziging al invulling kan worden gegeven aan ontkokerd en samenhangend beleid op gemeentelijk niveau. Hierbij wordt de doelgroepen bij de besteding van het W-deel betrokken.

Aansluiting arbeidsmarkt

SZW en VNG streven naar het samenbrengen van het decentraal arbeidsmarktbeleid en re-integratie in één loket op lokaal/regionaal niveau. Dat versterkt de mogelijkheden voor gemeenten om een vraaggericht re-integratiebeleid te voeren. Gemeenten gaan verder met deze ontwikkeling en spannen zich in om werkgevers, onderwijs, werknemers, CWI en UWV op het niveau van de regionale arbeidsmarkt bijeen te brengen en concrete prestatieafspraken te maken over de wederzijdse inzet, kwaliteiten effectiviteit van de dienstverlening aan werkgevers en werkzoekenden. Om tot een regionaal arbeidsmarktbeleid te komen en te kunnen functioneren als slagvaardige gesprekspartners van regionaal opererende partijen, zullen gemeenten hun beleids- en/of organisatiekracht regionaliseren.

Alleenstaande ouders

Er komt een recht op een ontheffing van de sollicitatieplicht voor alleenstaande ouders met kinderen tot vijf jaar. SZW zal de VNG betrekken bij de uitwerking hiervan.

Uitgangspunten bij de verdere uitwerking zijn:

- de maatregel wordt zo vormgegeven dat er perspectief wordt geboden op uitgestelde re-integratie;
- ontheffing op aanvraag, met een maximale periode van zes jaar;
- de ontheffing wordt gekoppeld aan een scholingsplicht, die de gemeente oplegt.

Jongeren onder de 27 jaar

Er komt een werk-/leerplicht voor jongeren tot 27 jaar. SZW zal de VNG betrekken bij de uitwerking hiervan en de VNG inzicht geven in de kosten en opbrengsten ervan voor de gemeenten. Uitgangspunten zullen zijn:

- het creëren van een voorziening, waarmee gemeenten zorgen dat jongeren niet in de bijstand komen;
- de gemeenten worden verplicht een leer/werk-aanbod te doen, voor jongeren die een beroep op de gemeente doen; en
- er wordt aansluiting gezocht bij de financieringssysteem van de WWB.

Handhaving

In het kader van het SZW-Handhavingsprogramma 2007 – 2010 zijn middelen gereserveerd voor het verankeren en borgen van het zogenoemde Programmatisch Handhaven in de gemeentelijke beleids- en uitvoeringspraktijk. Het kabinet zal deze middelen eenmalig toevoegen aan de algemene uitkering van het gemeentefonds. Over de wijze van verdeling zal nog nader met de VNG worden overlegd. SZW zal tevens bezien welke mogelijkheden er zijn om gemeenten meer handhavingsruimte te geven door het mogelijk maken van bestandskoppelingen en het zonedig wettelijk verankeren van het afleggen van huisbezoeken.

Innovatie

Gemeenten hebben een eigen verantwoordelijkheid in het zoeken van nieuwe wegen om meer mensen aan het werk te krijgen/te laten participeren. Daarvoor zijn middelen gereserveerd. SZW heeft vanuit zijn rol op systeemniveau een nieuwe aanpak opgesteld om dat te stimuleren. Met VNG, Divosa en andere organisaties bekijkt SZW op welke punten door middel van een integrale aanpak effectiever gewerkt kan worden. SZW werkt samen met VNG en andere organisaties een beperkt aantal programmalijnen uit.

Daarnaast zal SZW in samenwerking met de VNG verkennen wat de mogelijkheden zijn van een verbreding of het 'omkeren' van het innovatie-artikel (artikel 83 WWB).

Wsw

De voorgenomen wetwijziging Wsw per 1 januari 2008 maakt het mogelijk een aantal acuut gevoelde problemen bij de uitvoering van de Wsw aan te pakken. De wetwijziging biedt echter geen oplossing voor de voortgaande groei van het beroep dat wordt gedaan op de Wsw en het feit dat er op dit moment verschillende regelingen zijn voor mensen met een arbeidsbeperking (Wsw, Wia, Wajong, arbeidsongeschiktheid in WWB), alle gericht op waar mogelijk arbeidsparticipatie van mensen met een arbeidsbeperking. Deze regelingen moeten in onderlinge samenhang worden gezien om problemen die zich voordoen binnen de afzonderlijke regelingen aan te kunnen pakken. Hiervoor is een fundamentele herbezinning op de Wsw in onderlinge samenhang met andere regelingen voor mensen met een arbeidshandicap noodzakelijk. SZW zal dit traject tezamen ingaan met de VNG en de andere bij de uitvoering betrokken partijen.

3.4.3.B Maatregelen om armoede te bestrijden en schulden terug te dringen

SZW stuurt aan op gerichte bijstand in natura voor gezinnen met kinderen, waarbij het beleid gericht dient te zijn op de kosten voor schoolgaande kinderen, voor zover niet voorzien in een voorliggende voorziening (te denken valt hierbij aan computers, vervoer, sport en cultuur).

SZW dereguleert de langdurigheidstoeslag. Gemeenten leggen in een verordening vast onder welke voorwaarden burgers recht op een langdurigheidstoeslag hebben.

De VNG stimuleert gemeenten om armoedebeleid zoveel als mogelijk is in te vullen in de vorm van materiële voorzieningen gericht op participatie. Via een handreiking en 'best practices' wordt beoogd te bereiken dat gemeenten op grotere schaal dan thans invulling geven aan lokaal armoedebeleid.

Het streven is niet-gebruik voor alle gemeentelijke regelingen tegen te gaan. SZW en VNG spannen zich in om de bekendheid van deze voorzieningen te vergroten. Daarnaast wordt onderzocht hoe het niet-gebruik via bestandskoppelingen teruggebracht kan worden.

VNG en SZW bouwen voort op de recente intentieverklaring door de samenwerking tussen partners op lokaal en regionaal niveau te bevorderen en goede praktijkvoorbeelden actief onder de gemeenten te verspreiden. Zo zal de samenwerking tussen gemeenten en lokale voedselbanken verbeterd worden met het doel bezoekers van voedselbanken gebruik te laten maken van gemeentelijke voorzieningen.

VNG stimuleert gemeenten grote terughoudendheid te betrachten bij het verlenen van leenbijstand. Gemeenten worden hierbij gestimuleerd op inventieve wijze om te gaan met de mogelijkheid om de verplichting tot betaling van deze schuld kwijt te schelden, gekoppeld aan de inspanning van de cliënt op het terrein van re-integratie.

VNG en SZW brengen in kaart op welke wijze de effectiviteit en de kwaliteit van de minnelijke schuldhulpverlening versterkt kan worden.

SZW stelt de beschikbare middelen voor schuldhulpverlening in de periode 2007-2009 beschikbaar via een toevoeging aan de algemene uitkering van het gemeentefonds.

3.4.3.C Maatregelen om ondernemerschap te bevorderen

Het bevorderen van kleinschalig ondernemerschap is van belang. Het levert een bijdrage aan de economische dynamiek, is een instrument voor duurzame re-integratie en draagt bij aan de versteviging van de sociale cohesie in de wijken.

SZW streeft ernaar om daar waar de administratieve lastendruk voor ondernemers het gevolg is van SZW regelgeving, deze regeldruk te verlagen.

SZW wil via een van rijkswege te verstrekken borgstelling bevorderen dat alle starters vanuit een uitkering die over een levensvatbaar bedrijfsplan beschikken, voor het noodzakelijke bedrijfskapitaal een geslaagd beroep kunnen doen op een bancaire krediet. In juli start een pilot in Rotterdam, Lelystad en Leeuwarden, waaraan de uitkeringsinstanties de grote banken en kredietbanken zullen deelnemen. Na evaluatie van de pilots zal worden bezien of de borgstellingsregeling kan worden uitgerold over de rest van Nederland.

SZW zal ervoor ijveren om samen met de minister van EZ te bezien of het mogelijk is om een algemene borgstellingsregeling voor kleine kredieten gestalte te geven. Vanwege het belang van zelfstandig ondernemerschap voor een gerichte wijkaanpak zal ook de minister van WWI hierbij worden betrokken.

VNG stimuleert gemeenten om het starten en/of vestigen van een zelfstandig bedrijf of beroep te bevorderen door:

- een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor kleinschalige ondernemingen te realiseren in de buurten;
- het starten van een zelfstandig bedrijf of beroep vanuit een uitkeringssituatie als reële en duurzame uitstroomoptie in het gemeentelijk re-integratiebeleid op te nemen;
- de voorlichting aan starters te optimaliseren en verder uit te breiden.

3.4.4 Inzicht in effecten en evaluatie

Gemeenten zijn transparant over de WWB effecten. Naar de eigen gemeenteraad, lokale en regionale samenwerkingspartners, de burger en SZW. VNG bevordert de transparantie van haar leden door het stimuleren van het gebruik van bestaande informatiestromen zoals de CBS statistieken en benchmarks die aansluiten bij de geformuleerde beleidsdoelen. VNG en SZW zullen afspraken maken over een set prestatie-indicatoren. De expertise van partijen zoals het CBS zal hierbij worden betrokken.

Voorts spreken SZW en VNG af om gemeenten te ondersteunen bij het uitwisselen van kennis, ervaringen en resultaten door middel van een jaarlijks gezamenlijk te organiseren WWB congres.

SZW en VNG spreken af bovenstaande afspraken te evalueren gedurende de kabinetsperiode. Dit zal gebeuren 2 jaar en 3 jaar na inwerkingtreding van de afspraken.

3.4.5 Slot

De VNG draagt deze bestuurlijke afspraken actief uit naar alle leden en bevordert dat deze de gemaakte afspraken voortvarend oppakken en uitwerken. SZW draagt deze bestuurlijk afspraken actief uit binnen het kabinet en bevordert het voortvarend oppakken en uitwerken van de gemaakte afspraken.